

Musik- och rörelseövningar i finskundervisning

En interventionsstudie om hur musik och rörelser kan stödja
ordinläarning

Emma Strang

Avhandling för magisterexamen
Fakulteten för pedagogik och
välfärdsstudier
Åbo Akademi
Vasa, 2019

Abstrakt

Författare Emma Strang	Årtal 2019
Arbetets titel Musik- och rörelseövningar som stöd för barns språkutveckling. En interventionsstudie om hur musik och rörelser kan stödja ordinlärning	
Opublicerad avhandling för magisteravhandling i pedagogik Vasa: Åbo Akademi. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier	Sidantal (tot.) 58
<p>Det övergripande syftet med denna magisteravhandling är att undersöka hur musik och rörelser inverkar på ordinlärning i finska hos svenska elever i årskurs sju. För att besvara syftet analyseras tre övningar där den första övningen innehåller musik, rörelser och ord, den andra övningen innehåller musik och ord och den tredje övningen innehåller rörelser och ord. Dessa övningar analyseras med fokus på elevernas ordinlärning, motivation och koncentration.</p> <p>På basis av syftet har följande forskningsfrågor formulerats:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ 1. Hur upplever studiens fyra finländare att musik och/eller rörelser inverkar på:<ul style="list-style-type: none">▪ a) elevernas motivation och koncentration▪ b) elevernas ordinlärning i finska▪ 2. Hur upplever studiens elever att musik och/eller rörelser inverkar på:<ul style="list-style-type: none">▪ a) deras motivation och koncentration▪ b) deras inlärning av ord i finska och undervisning i finska▪ 3. Hur överensstämmer lärarnas och elevernas syn på övningarna? <p>Genom att utöva musik- och rörelseövningar (sjunga, spela, klappa olika takter och olika betoningar, klang och dynamik, röra sig till musiken, diagonala rörelseövningar) förstärker man språket på olika sätt. Elever har lättare att bli medvetna om olika språkljud och kunna skilja på dem när de håller på med olika rytmer, sånger och ramsor. Dessa tidigare forskningsresultat är basen för min empiri. I teorin redogör jag för språkutvecklingen från barn till vuxenåldern och teorier kring hur musik och rörelser kan stöda språkutveckling, språkundervisning och andraspråksinlärning. Teoridelen innehåller även en presentation av hur olika delar av hjärnan fungerar med tanke på musik, rörelser och språk. Olika metoder som stöder ordinlärning utgör likaså en del av den teoretiska referensramen eftersom studien är koncentrerad på ordinlärning och hur barn och unga lär sig ord.</p>	

Studien fokuserar också på elevers motivation och koncentration i andraspråksundervisning. Motivation har mycket att göra med hurdan attityd man har till språket. Motivationen har till stor del att göra med eleven själv men också läraren. Genom att ha olika övningar i språkundervisningen förstärker man elevernas motivation och attityd till ämnet.

Avhandlingen är en interventionsstudie där olika typer av övningar och pre- och posttest för ordinlärning har sammanställts och analyserats för att kontrollera hur ordförrådet hos informanterna utvecklas. Materialet till undersökningen har samlats in genom tre olika övningar där eleverna var delaktiga och som analyserats efteråt. Fyra finsklärare och eleverna har också svarat på enkäter där frågorna är relaterade till temat. Det analyserade materialet har sammanställts och presenteras i resultatkapitlet.

Resultaten av studien visar att musik och rörelser förstärker elevernas motivation för det nya språket. Koncentrationen blir också bättre och eleverna orkar koncentrera sig bättre när de fått röra på sig och använda olika sinnen som ett hjälpmedel i språkundervisningen. De fyra finsklärarna i studien har använt sig mycket litet av rörelser i undervisning tidigare, men alla var av den åsikten att musik, rörelser och ord i olika kombinationer är ett kreativt sätt som man kan använda i språkundervisningen och alla fyra kommer att använda sig mer av detta i fortsättningen. Den tredje övningen med ord och rörelse gav bäst resultat. Detta berodde på att övningen var konkret och lätt att utföra. Den andra övningen (sång och ord) gav näst bäst resultat och den första övningen (sång, ord och rörelser) gav sämst resultat. Elevernas favorit var första övningen eftersom man gjorde flest saker under övningen.

Sökord / indexord enl.thesaurus

Sångelekar, rörelselekar, hjärnan, språkundervisning, finskundervisning, ordinlärning, ordtest, motivation

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte och forskningsfrågor.....	2
1.2 Disposition.....	5
2 Hjärnforskning om sambandet mellan språk, musik och rörelse.....	6
2.1 Hjärnans struktur, informationslagring och aktivitetscentrum	7
2.2 Hjärnan, språkutveckling och dess samband med musik och rörelse.....	9
3 Musik och rörelse i språkinlärning och –undervisning.....	12
3.1 Den tidiga språkinlärningen och dess samband med musik och rörelser.....	12
3.2 Musik och rörelse i språkundervisning.....	17
3.3 Andraspråksinlärning	19
3.4 Ordinlärning på ett första- och andraspråk.....	21
4 Metod och genomförande.....	25
4.1 Val av metod.....	25
4.2 Val av material.....	26
4.3 Urval, avgränsningar och genomförande.....	27
4.4 Datainsamlingsmetod.....	28
4.5 Databearbetning och analys av data.....	29
4.6 Undersökningens tillförlitlighet och trovärdighet	30

5 Resultat	31
5.1 De fyra finsklärarnas syn på musik- och rörelseintegrerad språkundervisning.....	31
5.2 Elevernas syn på musik- och rörelseintegrerad undervisning.....	34
5.3 Resultaten från övningarnas pre- och posttest.....	37
6 Diskussion	40
6.1 Sammanfattande diskussion.....	40
6.2 Förslag till fortsatt forskning.....	42
Litteraturförteckning	45
Bilagor	48
Bilaga 1: De enskilda elevernas personliga resultat för antalet ord i pre- och posttest.....	48
Bilaga 2: Övning 1.....	51
Bilaga 3: Övning 2.....	52
Bilaga 4: Övning 3.....	53
Bilaga 5: Övning 1/pre- och posttest.....	54
Bilaga 6: Övning 2/pre – och posttest.....	55
Bilaga 7: Övning 3/pre- och posttest.....	56
Bilaga 8: Frågeformulär åt lärarna.....	57
Bilaga: Frågeformulär åt eleverna.....	60
Tabeller och figurer	
Figur 1: Den mest lämpliga övningen för ordinlärning enligt studiens elever (%).....	36
Tabell 1: Skillnaden i antalet lärda ord (medelvärde) i studiens pre- och posttest.....	38

1 Inledning

Musik, rörelse och rörelsesånger kan stöda språkutvecklingen (Jederlund, 2011). Kunskap om dessa områden är därför viktigt för pedagoger som kan ha nytta av dem i undervisningen. Musik, rörelser, och rörelsesånger kan också stöda elever som har svårigheter med språk t.ex. elever med dyslexi.

Musiken är en mycket viktig källa till lärande, njutning och välbefinnande i livet. Man kan tänka sig att musiken är som en kraftfull, rik och mångsidig stimulans för hjärnan. (Särkämö, Altenmüller, Rodríguez-Fornells & Peretz, 2016).

I den här avhandlingen kartläggs och analyseras tre olika sätt att lära sig nya ord i ett främmande språk med hjälp av rörelse och musik. Språk och musik ligger mycket nära varandra. Redan genom att ta del av det finska skriftspråkets utveckling lär vi oss att människorna i ett tidigt skede i vår dokumenterade historia förde traditioner vidare från generation till generation genom att lyssna till dikter som berättades eller sjöngs. Det påvisar redan vårt nationalepos, Kalevala, som upptecknades av Elias Lönnrot på 1800-talet (Bonniers stora lexikon, 1990, s. 174).

Hur viktig musik är kan man också notera när man spelar och sjunger med äldre. Trots att deras minne inte längre fungerar fullt ut, sjunger de ivrigt och stampar takten till de sånger som de lärt sig som barn eller unga. Det sägs att det sista en människa glömmer är sången och musiken.

Enligt Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014, s.45) främjar lekfull musikalisk verksamhet barnets färdigheter att fungera i grupp och förbättrar barnets förutsättningar att lära sig. Det betonas att erfarenhet och upplevelserna stärks när barnet använder alla sina sinnen då det lär sig. (Utbildningsstyrelsen, 2014, s. 45).

Det finns forskning som visar att musik kan stöda språkutvecklingen. Därför är det viktigt att barnet redan i en tidig ålder börjar utföra musikaliska övningar. Redan 15 månader efter födseln börjar strukturella hjärnförändringar uppstå i motor- och

hörkompetens hos barnet. (Hansen, Bernstorff & Stuber, 2014.)

En orsak till att jag valt detta tema är mitt eget intresse för musik och läs- och skrivsvårigheter. En annan orsak är också att jag vill få bredare kunskap och medvetenhet om ämnet och kunna dra nytta av det i min undervisning. Som lärare är det viktigt att vara medveten om olika faktorer som påverkar språkutvecklingen. Många komponenter i språkutvecklingen har ett samband med musik och rörelse och därför har jag valt att forska i de olika komponenterna och utföra en undersökning i fem olika klasser med elever från årskurs sju med finska som andraspråk. Det är viktigt att hitta så bra metoder som möjligt för att få elever att lära sig. Även om alla barn är unika har de också mycket gemensamt när det gäller kognitiv utveckling. Det finns sätt att lära sig som fungerar bättre för en del barn och sämre för andra. Det är viktigt att läraren varierar sin undervisning så att varje elev hittar sin egen väg till kunskap och färdigheter. Den här avhandlingen fokuserar på metoder där elever med hjälp av musik och rörelse kan lära sig språk. Dessa metoder kan hjälpa speciellt elever med inlärningssvårigheter men också övriga att lära sig språk på ett roligt och meningsfullt sätt. Förhoppningen är att det material som presenteras i avhandlingen ska kunna vara till nytta för lärare i språkundervisningen.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna magisteravhandling är att undersöka hur musik och rörelser inverkar på ordinlärning i finska hos svenska elever i årskurs sju. I avhandlingen analyseras tre övningar som innehåller olika kombinationer av musik och rörelse som kan stöda språkutvecklingen hos elever och analysera skillnaden mellan dessa tre övningar. Den första övningen innehåller sång, rörelse och ord, den andra övningen innehåller sång och ord, och den tredje innehåller ord och rörelse. För att förankra de tre olika övningarna presenterar och diskuterar jag i teoridelen olika teorier kring hur musik och rörelser stöder språkutvecklingen och hur dessa faktorer tränas genom musik och rörelser.

När man som forskare utarbetar sina forskningsfrågor är det viktigt att formuleringen på forskningsfrågorna tas i beaktande och att de berättar exakt vad som ska undersökas, till skillnad från forskningens syfte som är mer bredare formulerat. (Denscombe, 2004).

I ljuset av mitt syfte (se ovan) har jag formulerat tre olika forskningsfrågor för min studie:

- 1. Hur upplever studiens fyra finsklärare att musik och/eller rörelser inverkar på:
 - a) elevernas motivation och koncentration
 - b) elevernas ordinlärning i finska
- 2. Hur upplever studiens elever att musik och/eller rörelser inverkar på:
 - a) deras motivation och koncentration
 - b) deras inlärning av ord i finska och undervisning i finska
- 3. Hur överensstämmer lärarnas och elevernas syn på övningarna?

Jag har format mina forskningsfrågor efter att jag samlat in materialet från tre de övningarna och enkäterna som lärarna och eleverna svarade på. Den första forskningsfrågan handlar om hur studiens fyra finsklärare ser på musik- och rörelseintegrerad språkundervisning och hur de upplever att de valda integrerade sätten inverkar på elevernas motivation, koncentration och elevernas ordinlärning i finska. Den andra forskningsfrågan handlar om hur studiens elever upplever att musik och/eller rörelser inverkar på deras motivation, koncentration och deras inlärning av nya ord i finska och undervisning i finska. Den tredje forskningsfrågan behandlar de tre övningarna med olika kombinationer av musik och rörelser. När jag analyserat resultaten från övningarna och sammanställt övningarnas resultat har jag i form av

tabeller och figurer presenterat resultaten. Jag har tagit reda på hur resultaten stämmer ihop med elevernas och lärarnas syn på vilken av övningarna som fungerade bäst.

När ett barn som ännu inte är fött lyssnar på musik kan man se olika rörelsemönster som uppkommer vid musiklyssnandet. När barnet efter födseln lyssnar på samma musikstycke kan man se liknande rörelsemönster hos spädbarnet som man kunde se när barnet ännu låg i mammans mage. (Jederlund, 2011). Jag tror att rörelser och musik har en viktig koppling till varandra och att de hänger samman hos människan från fosterstadiet tills man dör. Rörelser och musik är något som känns naturligt för de flesta och därför tror jag att övning 1 med ord, musik och rörelser kommer ge bäst resultat. I denna övning gör man flest saker och det är ofta roligt att få röra på sig samtidigt som man sjunger och särskilt när man får göra det under lektionstid och i undervisningssyfte.

Den andra övningen tror jag kommer passa bättre för vissa än för andra. Sången kan kännas barnlig för vissa elever men jag tror att många kommer att tycka om övningen eftersom den inte är så invecklad och innefattar sång som ligger nära hjärtat hos många. Enligt Dahlbäck (2011) sätter hjärnan ihop melodin, rimmet, rytmen och orden när en sång börjar. Sången och orden kommer fram automatiskt som en helhet när dessa kombineras.

Enligt Jederlund (2011) är rörelser något vi redan i fosterstadiet blir vana med. Vi lär oss att känna igen olika rörelser som mamman gör och detta ger fostret en känsla av trygghet. Därför tror jag att den tredje övningen som innehåller ord och rörelser kommer att fungera för ungefär lika många som i den andra övningen. Jag tror att de som väljer denna övning som trevligast och mest funktionell väljer den eftersom den är mest konkret av de alla tre övningarna och för att musik helt enkelt inte passar för alla i undervisningssyfte. Rörelser är något som är känt och naturligt för oss alla på något sätt och detta kan vara orsaken till att denna övning anses vara som mest lämplig för en del av elever och deras inläring.

1.1 Disposition

Avhandlingen börjar med en inledning som kort beskriver hur musik och rörelser påverkar språkutvecklingen relaterad till avhandlingens tema och tidigare forskning. Jag motiverar varför jag valt detta tema och varför just detta tema är viktigt att känna igen, särskilt för lärare. Vidare beskriver och redogör jag för avhandlingens syfte och forskningsfrågor.

Därefter följer teoridelen, där tidigare forskning behandlas. I teorikapitlet avgränsas olika teman som är relaterade till avhandlingens syfte och forskningsfrågor. I teorikapitlet beskrivs hur musik och rörelse kan stöda språkutvecklingen och språkundervisningen med betoning på hjärnforskning och sambandet mellan hjärnan, språket, musiken och rörelser. Teorikapitlet behandlar också på vilka olika sätt barn kommunicerar via musiken och vilka komponenter som påverkar språkutvecklingen samt ordinlärning i ett nytt språk.

Efter teorikapitlet följer metodkapitlet. Där redogörs för val av metod och hur insamlingen av material gått till. I slutet på metodkapitlet redogörs för urval, avgränsningar, genomförande, databearbetning och analys.

I resultatdelen presenteras resultaten av övningarna samt en sammanfattning av lärarnas och elevernas svar från enkäterna. Avhandlingen avslutas med en diskussionsdel där resultaten diskuteras i relation till forskningsfrågorna, och förslag till fortsatt forskning presenteras.

2 Hjärnforskning om sambandet mellan språk, musik och rörelse

Utövande av musik spelar en stor roll när det gäller det ökande arbetsminnet, den fonologiska medvetenheten, läsförmågan och när man bildar ord. (Flaugnacco m.fl., 2015). Ett exempel på ett bra sätt att träna på dessa är sång. När man sjunger repeterar man ofta och det känns naturligt att göra det, då engageras olika sinnen i medvetandegörandeprocessen. Man kan placera in information och olika ord i sånger, så att de bildar en helhet och man ser en struktur i det hela, med en början och ett slut. Det är viktigt att ha en tydlig struktur eftersom man då lättare kan uppfatta olika melodihelheter och samtidigt blir det också lättare att ta emot information. Melodi, rim, och rytm hjälper minnet. När man sjunger en sång som man tidigare har sjungit, men man är osäker på om man kommer ihåg orden, kommer man oftast ändå ihåg dem. Orsaken till detta är att när man sätter igång sången börjar hjärnan arbeta och sätter ihop orden, melodin, rimmet och rytmen och då kommer sången automatiskt fram som en helhet. (Dahlbäck, 2011.)

För att få en så optimal inläring som möjligt är koncentration en viktig del som har att göra med arbetsminnet. De barn som har ett större arbetsminne utvecklas snabbare än de barn som har ett mindre arbetsminne. Arbetsminnet börjar utvecklas först efter tre månader och är fullt utvecklat i 25-årsåldern. Arbetsminnet utvecklas som bäst vid sex till sju års åldern. Barn med ADHD och dyslexi har oftast ett mindre arbetsminne. Att utföra många saker på samma gång kan vara utmanade för barn med ADHD och dyslexi. Saker som kan vara svåra är exempelvis att sjunga en text, klappa en rytm och ta emot instruktioner samtidigt. (Nivbrant Wedin, 2013.)

2.1 Hjärnans struktur, informationslagring och aktivitetscentrum

Hjärnan är uppdelad i två olika delar, högra hjärnhalvan och vänstra hjärnhalvan. *Corpus callosum*, det vill säga hjärnbalken är den som binder samman dessa två hjärnhalvor. I tidigare forskning ansåg man att specifika funktioner var lokaliserade i respektive hjärnhalva. Man ansåg att den vänstra hjärnhalvan var den logiska hjärnan som styr noter, takt, detaljer, matematik, musik, och språkprocesser, medan den högra hjärnhalvan kallades gestalthjärnhalvan. Den högra hjärnhalvan ansågs behandla rytmer, känslor, helheter, intuition och globala sammanhang. (Hannaford, 1997). Numera anser forskningen att primära centra i hjärnan binds samman med hjälp av multimodala associationsområden som ger möjlighet till samordning av sinnesuttryck. (Fagius, 2001, s. 21).

Människor fungerar korsvist. Den högra hjärnhalvan styr vänstra sidan av kroppens funktioner och vänstra hjärnhalvan styr högra sidan av kroppens funktioner. Detta betyder att eftersom människan är korskopplad är det viktigt att båda hjärnhalvorna samspelar med varandra. (Hannaford, 1997, s. 18–19).

För att en hjärna ska fungera som en helhet måste olika delar i hjärnan kopplas samman. Genom att göra rytmiska rörelser stimuleras nervcellernas förgrening och detta sammankopplar de olika delarna i hjärnan på ett effektivt sätt. Ett barn behöver ha en normal muskeltonus för att barnet ska kunna röra sig tillräckligt och för att barnet ska kunna stimulera hjärnans hopkoppling. För att få en god muskeltonus är det bra att barnet får röra sig fritt, att barnet blir vaggat och berört. Om ett barn inte får tillräckligt med stimulans kan musklerna bli slappa och det blir svårt för barnet att hålla upp huvudet och sträcka på ryggen. (Blomberg, 2009.)

För att träna samspelet mellan båda hjärnhalvorna tränar man dem genom diagonala rörelser. Genom att utföra diagonala rörelser förstärker man grovmotoriken, finmotoriken och koordinationsförmågan. I sånger med rörelser, fingerramsor,

rörelselekar och genom att spela något instrument tränar man på de diagonala rörelseövningarna. (Berg & Cramér, 2003.)

En bra övning som man både med barn och vuxna kan träna på är att man med korsade händer tar på nästippen och höger örsnibb och sedan växlar man mellan händerna. Man kan också göra denna övning mer avancerad genom att samtidigt som man utför övningen sjunga en sång eller läsa en ramsa. (Blomberg, 1998, s. 9–10).

Lillahjärnans uppgift är att ta hand om människans rytmiska rörelser och se till att de blir koordinerade. Nervnäten i lillahjärnan och förbindelserna till pannloben utvecklas av barnets rytmiska rörelser. Nervförbindelser rör sig från lillahjärnan till områden i hjärnbarken, speciellt till prefrontala barken (pannloben). Genom att nervnäten blir stimulerade i pannloben blir människans initiativförmåga och uppmärksamhet högre. Spädbarn kan ha svårt att fokusera sin uppmärksamhet och att styra impulser. Detta beror på att nervnäten i pannloben och hjärnbarken inte ännu fungerar fullt. Därför är det viktigt att stimulera balanssinnet, led- och muskelsinnet, samt beröringssinnet. Om ett barn har svårt med rytmiska rörelser kan det lida av dysfunktion i lillahjärnan. Detta beror på att barnets hjärnbark har fått/får mindre stimulans än normalt från lillahjärnan. Stimulansen kan tränas genom rytmiska rörelseövningar. Det är viktigt att de rytmiska rörelseövningarna görs på ett koordinerat och smidigt sätt eftersom vissa barn kan ha svårt att utföra rörelserna och behöver extra mycket tid för dem så att de kan göra dem utan ansträngning. (Blomberg, 2009.)

Kerstin Linde har utvecklat olika rytmiska rörelseträningar för spädbarn. Dessa övningar bygger på de olika rytmiska rörelserna ett spädbarn gör spontant. För att övningen ska ha effekt ska övningarna utföras sittande, liggande eller på alla fyra. Övningens rytmiska rörelser stimulerar lillahjärnan, hjärnstammen, hjärnbarken och basala ganglier. Detta hjälper nervnäten i hjärnan att utvecklas på ett effektivt sätt. Genom att utföra övningarna förbättras barnets uppmärksamhet och koncentration och överaktiviteten samt impulsiviteten hos barnet minskar. (Blomberg, 2009.)

De effekter som rytmiska spädbarnsrörelser och allmän rytmisk rörelseträning ger, är muskeltonus vakenhet, och förbättrad motorik. Dessa tränas genom att signaler från balanssinnet, känselsinnet och led- och muskelsinnet går till hjärnstammen och bildar starkare motorik och muskeltonus vakenhet för barnet. (Blomberg, 2009.)

Moderns andning, hur hon rör sig, går eller springer och hennes hjärtslag stimulerar fostrets sinne. Dessa passiva stimuleringar påverkar fostrets balanssinne och beröringssinne. Olika passiva rytmiska rörelser är mycket användbara för barn som har en hjärnskada eller har neurologiska problem. Om ett barn inte utvecklas i den takt barnet borde använda man ofta olika rytmiska rörelser för att påskynda utvecklingen, särskilt den motoriska utvecklingen. Rytmiska rörelseövningar hjälper också barn som har problem med reflexen. (Blomberg, 2009.)

2.2 Hjärnan, språkutveckling och dess samband med musik och rörelse

Barn mellan 6 och 8 år utvecklas alla i sin egen takt och detta syns också i inläringen. För att barn på bästa sätt ska kunna lära sig behöver de konkreta hjälpmedel och exempel för att stöda inläringen. Att lära sig är mycket omfattande. När man lär sig använder man sig av hela kroppen och alla sinnen och omgivningen är också mycket viktig. För att ett barn bäst ska lära sig är en trygg och stöttande miljö viktig för barnet. (Halme, 2018.)

Man kan se på barns språkutveckling från tre olika synvinklar eller dimensioner. Den första dimensionen är den strukturella (lingvistiska). När man studerar språkutvecklingen från en strukturell synvinkel handlar det om hur barn behärskar grammatik, ord och textmönster. När man studerar språkutvecklingen från en funktionell synvinkel undersöker man hur barn använder språket (språkbruk). Man undersöker hur de kommunicerar via språket, hur de skriver, hur de lyssnar, hur deras verbala tänkande fungerar, och hur talet utvecklas. Den tredje dimensionen är den pedagogiska dimensionen. Här undersöker man vilka pedagogiska omständigheter som kan hindra ett barns språkutveckling. Dessa omständigheter kan vara hurudan språkanvändningen i skolan är, hurudan undervisningen om språket är och hur olika språkliga tekniker används. (Sandqvist & Teleman, 1989.)

Enligt Piaget kan barn uppnå ett abstrakt tänkande först vid tolvårsåldern och detta är orsaken till varför barns och vuxnas förmåga att göra språkliga generaliseringar är

olika. Om ett barn är tvåspråkigt är barnets språkinlärning en social process och meningsfulla aktiviteter leder ofta till språklig inlärning. Det tvåspråkiga barnets ordförråd kan bli olika i båda språken beroende av vem som är barnets samspelepartner. I olika situationer kan barnet välja det ena språket för att uttrycka sig på rätt sätt och en utomstående kan lägga märke till att barnet använder det ena språkets strategi i vissa situationer även om inte språket är speciellt starkt. På det här sättet lär sig barnet hur språket hänger ihop och det lär sig att jämföra de två språken och de olika sätten man kan uttrycka sig på. (Svensson, 1998.)

När man kan ett språk och har lärt sig en viss mängd ord har inlärningen för det mesta skett omedvetet. Man lär sig hur man uttalar ordet, ordets betydelse och hur det stavas. Man lär sig också grammatiken, alltså hur man böjer ord, hur man kombinerar olika ord och vad olika kombinationer av ord har för betydelse. Man lär sig dessutom att se olika textmönster som man förväntar sig att man själv eller någon annan kommer att använda i olika sammanhang. När man behärskar ett språk har man ett privatspråk och ett som hör offentligheten till. Det talade språket och det verbala tänkandet har ett samband och utvidgas på ett liknande sätt. Det privata språket är det vi använder med vänner och familj medan det offentliga språkbruket används vid vetenskapliga och politiska sammanhang. (Sandqvist & Teleman, 1989.)

När man lär sig skriva eller läsa beror det till stor del på attityden. Det finns forskning kring barns attityder till språket och hur detta hänger ihop med språkutvecklingen. När ett barn lär sig tala sker det en interaktion mellan barnet och omgivningen. Detta betyder att barnen får information genom att lyssna och genom detta provar de sig fram och försöker imitera den vuxna. Som barn är man en aktiv användare både av skriftspråk och talspråk, men detta kan ändras vartefter språket utvecklas. Om man känner sig som en potentiell skribent, läsare eller talare och man är intresserad av skriftspråket och talspråket finns det större chanser till att man snappar upp olika finesser som hör till utvecklingen, till exempel skrivregler, stavning eller skriftspråkstypiska uttryckssätt, men den som inte känner sig som en skrivande, läsande eller talande person tar oftast bara hänsyn till *det som behövs*, alltså det mest väsentliga. (Sandqvist & Teleman, 1989.)

Små barn som har svårt med artikulationen eller den motoriska utvecklingen kan ha stor hjälp av rytmiska rörelseövningar. Rytmiska rörelseövningar har samband med lillahjärnan. Lilla hjärnan ser till att våra rörelser är smidiga och koordinerade. Det finns en viktig nervbana i lillahjärnhemisfären som går från höger till Wernickes och Brocas områden som ligger i vänster hjärnhalvan. Dessa områden är mycket viktiga för språkinläringen. Man har undersökt att den kärnan är mindre hos personer som har språkproblem. Barn med försenad talutveckling har ofta svårigheter med att utföra enkla rytmiska rörelser på ett smidigt och koordinerat sätt. Därför är det viktigt att träna på de rytmiska rörelseövningarna så att talutvecklingen förbättras. Om det tar lång tid för barnet att göra de rytmiska rörelserna blir också talutvecklingen långsammare. Lillahjärnan är den som tar hand om det koordinerade, rytmiska bör detta bli så smidigt som möjligt. Om det inte gör det, betyder det att lillahjärnan inte fungerar som den ska. (Blomberg, 2009.)

Arbetsminnet hanterar information som kodas i minnet och behöver hållas aktuellt för att lösa till exempel ett problem. Arbetsminnet har också att göra med uppmärksamhet. Förmågan att kontrollera uppmärksamheten hänger samman med arbetsminnet. Om arbetsminnet inte är i fokus och vi inte koncentrerar oss på det vi gör kommer vi inte att komma ihåg det vi skulle. Det är arbetsminnet vi använder när vi ska komma ihåg instruktioner och vad vi planerat att göra närmast. Arbetsminnet är lättstört och begränsat. Detta innebär att det är svårt att hålla för mycket information i hjärnan och vi behöver olika strategier som hjälper oss att hålla kvar informationen, till exempel minnesregler, eller att man skriver upp det som man vill komma ihåg. (Carlsson Kendall, 2016)

3 Musik och rörelse i språkinlärning och –undervisning

Detta kapitel redogör för hur musik och rörelser påverkar språkinlärning och hur man kan se det i språkundervisningen. Kapitlet behandlar språkutvecklingen i olika åldrar från spädbarn till äldre barn och unga.

3.1 Den tidiga språkinlärningen och dess samband med musik och rörelser

Det första språket ett spädbarn och mamman utvecklar kallas *motherese*. Mamman och barnet förstärker kontakten och kommunicerar via härmningar och det nyfödda barnet försöker kommunicera med mamman och knyta kontakten med olika ljud. När ett spädbarn gråter låter det ofta likadant som mammans tal, det betyder att barnet försöker härma och knyta kontakten till mamman på ett personligt sätt. (Nivbrant Wedin, 2013.)

Spädbarn är från första början inställda på att kommunicera. De lyssnar på sin omgivning och på dem som de har nära, speciellt mamman. De lyssnar på tonläget, röstläget, språkmelodin, och enstaka språkljud. Ett nyfött barn följer redan efter några timmar efter födseln språkets rytmer genom olika rörelser. I en undersökning där man bytt språk från amerikanska till kinesiska lade man märke till att rörelserytmen hos barnet förändrades. Barn skiljer på tonlösa och tonade ljud redan vid en månads ålder. Innan barnet kan tala, kommunicerar barnet via olika rytmiska hjälpmedel via gråt eller olika tonhöjder som meddelar olika behov hos barnet. (Svensson 1998.)

Enligt Koelsch (refererad i Jederlund, 2011, s. 27) är musiken en uppvärmning till språket och det finns ingen skillnad på hjärnans aktivitet när vi sysslar med musik eller språk. Musiken aktiverar och sätter igång fler områden i hjärnan än något annat stimulus, detta betyder att när vi lyssnar på musik är hjärnan i full gång. Om man skannar ett nyfött barns hjärna kan man se både musik och språk representerade. I

högra hjärnhalvan ligger musiken och i vänstra hjärnhalvan ligger språket. Hjärnan bearbetar klangen i språket och musiken på samma sätt.

Ett barn anpassar sig till och reagerar på olika språkliga klanger i sin omgivning. Barnets förmåga att skilja på olika ljud som är vanliga i hans omgivning förstärks när barnet upptar olika språkliga klanger i sin omgivning. När man kommunicerar och talar med ett barn bildas olika innehållsord som sakta men säkert bildar ett sammanhang. De ord som barn ofta hör, hör också till barnets tidiga ordförråd. (Dahlbäck, 2011). Imitation är en viktig del i inlärningprocessen hos barn. Barn följer med vad vuxna gör och sedan gör de likadant och genom det lär de sig olika saker. (Carlsson Kendall, 2016).

När barnet är litet imiterar det en vuxens ord som en helhet och det kan låta som om barnet kan tala på riktigt, fastän det bara imiterar. Detta beror på att barnet uppfattar en vuxens ord som en helhet. När ett barn imiterar språkljud utan att förstå dem (sång, rytm och ton), kan det vara till stor nytta i barnets språkbildning. Barn använder ofta sig själva som ett hjälpmedel när de utvecklar sitt språk, särskilt sitt talspråk. Barnspråket och barnsånger har kulturella, kognitiva och emotionella funktioner som stöder ett barns utveckling. Efter barnets imitationsfas, kommer analysfasen och då börjar barnet uppfatta segmenten i talet och det börjar uttala ord på ett annorlunda sätt än i normalt tal. Till sist lär sig barnet att tala på ett mer automatiserat sätt och barnet börjar uttala ordet rätt så småningom. Man kan också lägga märke till samma utveckling i skriftspråket. (Dahlbäck, 2011).

Man kan se på barns vokalisationer som symptom på till exempel trötthet eller hunger. Den vuxna tolkar vokalisationerna och nattar eller ammar barnet. (Nettelbladt & Salameh, 2007).

Vissa barn kan ha svårt att urskilja vokaler. Logopeden och musikerterapeuten Christina Norlén har jobbat med barn som har svårt med att urskilja vissa vokaler. Dessa barn hade svårt att skilja vokaler i, o, a, och å från varandra. Norlén anser att om vokalernas tonhöjd är olika, så lär sig barnet genom tonhöjderna höra vilken vokal det är frågan om. Norlén påpekar också att man kan använda sig av detta sätt (urskilja

vokaler med hjälp av tonhöjder) i andraspråksinläringen. (Norlén (1986) enligt Jederlund, 2011).

Med *fonologi* avses läran om språkljud. Om ett barn redan i en tidig ålder börjar träningen av rim, ramsor, stavelsesegmentering, vokalklangsövningar och betoningsövningar förstärks barnets förmåga i skriv- och läsprocessen. Man kan arbeta med dessa på olika sätt. Man kan till exempel gruppera språket och använda rytmik när man uttalar stavelser. Man kan också använda sig av ramsor när man tränar på alfabetet, eller använda sig av visuella språkliga mönster och laborera med klang och betoning. (Nivbrant Wedin, 2013, s. 9).

Stavelserna bildar auditiva mönster och bygger upp ord. För att kunna behärska ett språk måste man först förstå och ha känslan för mönstret i språket, efter det bildar stavelserna ett visuellt mönster när man skriver orden. För att hjärnan ska kunna bilda en översättning till språkljud måste den kunna organisera de visuella mönstren. När man läser, fokuserar man på vokalerna och orden blir lästa stavelsevis. Efter det blir delarna ihopsatta och bildar en helhet, detta kallas syntes. (Nivbrant Wedin, 2013.)

Läs- och skrivsvårigheter varierar från barn till barn. Det som är gemensamt hos barn med läs- och skrivsvårigheter är att de har svårt att automatisera läsningen. Att automatisera läsprocessen innebär att avkodningen av bokstäver, ord och hur man ljuder ordet är processer som man inte tänker på när man läser, istället fokuserar man på innehållet. Barn som inte ännu har en automatiserad läsning sätter energin och koncentrationen på att samordna läsningens komplicerade delar och tar sig genom texten med ljud. (Blomberg, 2009.)

Dyslexi beror på problem med fonologisk processning. Personer med dyslexi har problem med att uppfatta ljud. De har problem med att föreställa sig ords ljudstruktur, svårt med korttidsminnet för ljud och upprepningar av komplicerade ord. De har också svårt med att artikulera klart, och svårigheter med att lagra nya namn och ord. (Blomberg, 2009.)

Arbetsminnet är förknippat med andraspråksinläring, ordförråd, uttal, och förmåga att lyssna. Det verbala i arbetsminnet och hur snabbt man kan namnge saker är ömsesidiga förutsägelser för läsningen. De är också avgörande i de inledande stadierna

av läsning. Den fonologiska omkodningsstrategin utvecklas samtidigt, det vill säga att man delar det skrivna ordet i ljudkomponenter och håller det i arbetsminnet medan hela meningen och ljuden hämtas från långtidsminnet. Musikaliskt utövande ökar hastigheten i barnens andraspråksinläring, det vill säga, de återkallar etiketter från det långsiktiga minnet. När man utövar sin läsförmåga hjälper olika musikupplevelser till och kan förklaras med *ökad lyssnarkänsla*. (Zeromskaite, 2014.)

Språkinläring är en komplicerad process som innehåller flera delprocesser. Dessa är ord, bokstäver eller tecken. Sedan överför man dem till områden i hjärnan som genom varseblivningsprocessen eller perceptionsprocessen gör att vi blir medvetna om sinnesuttrycken. För att kunna läsa måste man ha en sinnesprocess som är välfungerande som vi får av olika sinnesuttryck utifrån. För att läsprocessen ska fungera ska läsningens neurala nätverk fungera, detta betyder att många olika områden i hjärnan ska fungera och arbeta tillsammans i nätverket. (Blomberg, 2009).

Minna Huotilainen hävdar i sin artikel *Musiikki kielikehityksen apuna* i Internätikällan *kieliipolku* att det första språket en människa får är musiken. När ett barn ännu inte kommunicerar med språk förstår barnet det mer emotionella i vuxnas sätt att kommunicera med barnet. Detta innebär att barnet tar in tonstyrka, tonhöjder och det sätt vi lär barnet att tala på. Det här språket som barn kommunicerar på innan de lärt sig tala påminner mycket om musiken. Detta kan jämföras med hur man uttrycker sig genom musiken och hur musiken endera kan framkalla entusiasm eller lugna ner, vilket också språket i många fall kan göra. (Huotilainen, 2012.)

Om ett barn har en bra melodiförståelse underlättar det barnets förståelse för grammatikaliska meningar. Barnet har också lättare att förstå skillnaden mellan en fråga och ett påstående. (Jederlund, 2011.) Barn med dyslexi kan ha stor hjälp av musiken inom språkinläringen. Arbetsminnet förbättras betydligt om man dagligen sysslar med musik. (Nivbrant Wedin, 2013).

Musiken och språket har också tonhöjden, tiden, dynamiken och artikulationen gemensamt. Barn med läs- och skrivsvårigheter kan ha svårt med pulsen i musiken. Om ett barn är stressat, blir också pulssvagheten sämre och om ett barn redan färdigt har svårigheter med pulsen blir det ännu svårare att känna pulsen när barnet är stressat. (Nivbrant Wedin, 2013).

Ett barn anpassar sig till och reagerar på olika språkliga klanger i sin omgivning. Barnets förmåga att skilja på olika ljud som är vanliga i hans omgivning förstärks när barnet upptar olika språkliga klanger i sin omgivning. När man kommunicerar och talar med ett barn bildas olika innehållsord som sakta men säkert bildar ett sammanhang. De ord som barn ofta hör, hör också till barnets tidiga ordförråd. (Dahlbäck, 2011). Imitation är en viktig del i inlärningprocessen hos barn. Barn följer med vad vuxna gör och sedan gör de likadant och genom det lär de sig olika saker. (Carlsson Kendall, 2016).

Rytm i språk och rytm i musik har en koppling till hur olika språk bildar accenter och fraser i språket. Rytmen ger ett mönster till språket vilket i sin tur bildar ett karakteristiskt språk. Bara fem dygn efter att ett barn har fötts kan spädbarnet urskilja mellan olika rytmklasser, men det kan inte skilja mellan olika rytmklasser i språk. (Dahlbäck, 2011.)

När man talar om ortografiskt läsande betyder det att man läser med flyt. När man läser ortografiskt omvandlas det visuella till auditivt automatiskt. När man utför ett ortografiskt läsande, organiserar hjärnan orddelar så att man kan se ord som visuella mönster. (Nivbrant Wedin, 2013.)

När man lär sig ett nytt språk förbättras inlärningen när man lär sig fånga upp mönstren i språkstrukturen. När man kan skilja mellan olika toner i ord har man lättare att uppfatta mönstret och förstå olika ords betydelse i språket. Musik kan också användas som en metafor för att förklara olika element i historier som tecken, konflikter, inställningar och upplösning. Detta gör man med hjälp av instrument, melodier, rytmer och dynamik. (Alegria, 2017.)

Språkforskare menar att det finns någon form av symbiotiskt förhållande mellan de underliggande principerna och den mentala behandlingen av språk och musik på metanivån. De menar att spädbarn lär sig sitt modersmål genom olika ljud och olika sätt att kommunicera med hjälp av ljud. Därför är det rimligt att närma sig andra språk på ett liknande sätt. Eftersom musik är auditivt föreslås musikaliska aktiviteter för att hjälpa till vid andraspråksinlärning. (Smith Salcedo, 2002.)

Den prosodiska inläringen d.v.s. den som har egenskaper i ord- fras- stavelser eller satsnivåer kommer före den segmentella inläringen. I barnramsor finns det en hel del prosodiska drag, till exempel betoningar, imitationer, strofer och rim. Dessa sitter korrekt innan segmenten är rätt uttalade och är på plats. Ramsor och sånger har en stor betydelse när det gäller att förstärka längre yttranden. Ramsor och sånger spelar också en stor roll när det kommer till den fonologiska medvetenheten. Rim och ramsor underlättar utvecklingen i språket och människor har lättare att lära sig ett språk genom rim och ramsor. (Jederlund, 2002.)

3.2 Musik och rörelse i språkundervisning

James J Asher som är professor i psykologi vid San Jose State University i Kalifornien har utvecklat en språkundervisningsmetod kallad *Total physical response*. Total physical response (TPR) är byggd kring samordning av tal och handling. I denna undervisningsmetod försöker man lära sig ett språk med hjälp av motorisk aktivitet d.v.s. rörelser. Hans inlärningsstrategi bygger på flera traditioner, utvecklingspsykologi, humanistisk pedagogik och inläringsteorier.

Asher utvecklade sin inlärningsstrategi genom att observera spädbarn och hur de kommunicerar innan de börjat prata. Spädbarn börjar inte livet med att tala sitt modersmål. De är tysta i månader förutom det *babbel* som de försöker kommunicera via. Asher menar att man kan med fysiska handlingar kommunicera med barnet. Till exempel ”Le för mormor” eller ”ta min hand när vi går över vägen” dessa kallas *språk-kroppssamtal*.

I klassrummet spelar läraren rollen som förälder. Läraren börjar med att säga ett ord som *hoppa* eller en fras *titta på tavlan* och visar en handling. Läraren säger då vad eleverna ska göra och de gör det. Efter att ha repeterat några gånger är det möjligt att be eleverna verbalisera handlingen som de gjort tidigare. När de känner sig trygga med ordet eller frasen kan läraren be eleverna att styra varandra eller hela klassen. Det är

mer effektivt om eleverna står i en cirkel runt läraren som till och med samtidigt kan uppmuntra dem att gå runt när utför rörelsen.

När man med barn och vuxna använder språk-kroppssamtal i andraspråksinläring kan man se en stor skillnad på effekten på undervisningen. Asher menar att elever och särskilt äldre elever *kommer plötsligt till liv* när de använder denna undervisningsmetod. Studerandena blir ivriga eftersom de faktiskt förstår allt vad instruktören eller läraren säger. Asher brukar säga åt instruktörerna och lärarna som använder denna metod att om man inte kan övertyga studerandena om fem minuter att de faktiskt kan lära sig engelska, spanska, arabiska eller kinesiska, kan du inte övertyga dem även om de stannar i din klass i över ett år. Han påpekar att detta är det kraftfullaste verktyget i en lärares språkliga verktygslåda.

Enligt Asher är språk-kroppssamtal grunden för TPR. Denna metod är en välfungerande metod för andraspråksinläringen. Metoden löser inte alla problem, men den kommer att förbereda elever på en lyckad övergång till att tala, läsa och skriva. Asher kallar detta för det stressfria verktyget, det totala fysiska svaret, som är känt över hela världen som TPR. Metoden har varit i användning i över 50 år i tusentals språkklassrum över hela världen.

Många lärare och forskare anser att musik är ett bra hjälpmedel för att komma ihåg ord och fraser och kan användas som ett minneshjälpmedel i språkundervisning. För att memorera flera aspekter av ett nytt språk anses musik vara ett lämpligt verktyg. Musiken ger möjligheter för eleverna att fokusera på morfologiska, grammatiska och fonetiska aspekter i språket. (Ajenjo San Martin, 2013.)

En elev måste kunna njuta av övningarna och aktiviteterna som ingår i språkundervisningen. Om en elev känner sig uttråkad och inte uppmärksammar det läraren gör eller säger blir inläringen instabil. En lärare kan använda sig av olika sånger i sin undervisning för att upprätthålla intresset och motivationen för inläring hos barn och unga. Beroende på vad läraren vill fokusera på eller arbeta med har läraren en mängd olika låtar som kan tjäna det specifika målet för undervisningen. (Ajenjo San Martin, 2013.)

Användning av sånger när man undervisar ett språk är en viktig och avgörande faktor för att hålla ordförrådet omfattande och aktivt. När det gäller motivationskapaciteten i

språkundervisning kan det vara mer differentierade. Användning av olika sånger ger motivation för eleverna när de ska lära sig ett ordförråd. Elever anser också att det är trevligt och motiverande att utföra övningar under lektionstid där man får göra annorlunda aktiviteter. (Ajenjo San Martin, 2013.)

Att lyssna på sånger är en mycket njutbar aktivitet och accepterat av små barn och elever eftersom de älskar att sjunga. Det är uppenbart att åldern här är vad som gör skillnaden. Enligt Ajenjo San Martin är det viktigt att anpassa olika sångövningar enligt elevernas ålder. I och med att sång har en positiv effekt på elevers ordförråd och uttryckningssätt anser Ajenjo San Martín att det skulle vara en bra idé att utarbeta en anpassad undervisningsmetod med sång för vuxenelever också. Genom att välja lämpliga sånger för elever i olika åldrar kan man utarbeta en mycket effektiv undervisningsmetodik. (Ajenjo San Martin, 2013.)

I språkundervisningen kan man kombinera olika sånger med till exempel ordförråd som eleverna kan från tidigare eller grammatikövningar. Contemporary Music Approach kombinerar sång med språkinläring, så att eleverna får lära sig språket, inte bara genom att göra grammatiska övningar utan också genom att utföra olika aktiviteter där man använder rösten. Detta är också ett effektivt sätt för att behålla ordförråd. (Ajenjo San Martin, 2013.)

Sång är något man länge använt som ett minneshjälpmedel. Sång passar bra i undervisningen men man måste komma ihåg att alla elever är olika och att sång är en inlärningsstrategi som passar vissa elever bra men andra elever mindre bra. (Ajenjo San Martin, 2013.)

3.3 Andraspråksinläring

Andraspråksinläring kan definieras som *det naturliga och informella tillägnandet av implicit kompetens i något språk utöver modersmålet*. Andraspråk studeras runt om i världen och är ett fenomen som berör majoriteten av jordens befolkning. Andraspråksinläring har stora praktiska tillämpningar och särskilt i

språkundervisning. I andraspråksinläringen lär man sig mycket om människans natur och andraspråksinläringen erbjuder också viktiga implikationer för andra discipliner (till exempel fonetik, lingvistik eller psykologi.) (Abrahamsson, 2009, s. 26).

När man lär sig ett nytt språk måste man ägna mycket tid åt språkets böjningssystem och ordföljd. Man har länge använt ett kontrastivt tillvägagångssätt när man har studerat andraspråksinläring. Då har man koncentrerat sig på likheterna och skillnaderna mellan andraspråk och förstaspråk. (Hyltenstam & Lindberg, 2008.) Det finns både likheter och olikheter mellan första- och andraspråksinläring. Skillnaden när man lär sig ett nytt språk i senare ålder är att andraspråksinläringen har andra förutsättningar än förstaspråksinläringen, socialt, psykologiskt och lingvistiskt. (Ekerot, 2011.)

När man lär sig ett nytt språk i senare ålder är den kognitiva utvecklingen redan fullbordad, eller för barn långt gången när andraspråksinläringen sätter igång. En viktig skillnad mellan förstaspråksinläringen och andraspråksinläringen är att när ett barn lär sig sitt första språk (sitt modersmål) är det samtidigt en socialisationsprocess där barnets värderingar är kopplade till kultur och dess sociala identitet präglas. När man lär sig ett nytt språk är det inte lika djupgående när det gäller konsekvenserna för individen, med andra ord behöver man inte börja om från början när man lär sig ett nytt språk. Detta kan också innebära svårigheter för individer när de ska lära sig ett nytt språk eftersom förstaspråksinläringen har en prägling som kan påverka det nya språket. (Ekerot, 2011.)

Överföringar från förstaspråket till andraspråket kallas transfer. När det handlar om överföring från förstaspråk till andraspråk är det oftast strukturer, begrepp och ord som står i fokus. Andraspråksinläring byggs upp av bestämdhet, pluralbildning och tempus. Det är lättare att lära sig ett nytt språk om modersmålet har samma bestämdhet, pluralbildning och tempus som andraspråket. Om dessa skiljer sig från varandra blir svårigheterna att lära sig det andra språket mycket större. (Ekerot, 2011.)

När man lär sig ett nytt språk finns det en skillnad på hur barn och vuxna lär sig. Inlärningsprocessen hos vuxna baserar sig ofta på saker som vuxna kommer ihåg från sitt eget liv och olika minnesstrategier. Vuxna har mer erfarenhet och har därför lättare

att koppla olika ord och begrepp till olika situationer. Barn har därmed lättare att koppla olika ord och begrepp till omedvetna vanor och sociala situationer. Man säger att barn har lättare att lära sig men detta beror bara på att barns inlärning är omedveten och för barn tar det fyra år att lära sig ett språk. (Sajavaara & Piirainen- Marsh, 1999.) När man utvecklar sitt andraspråk har man redan från tidigare ett eller flera språk i bakfickan och därmed följer också ett språkmönster, därför är det lättare att lära sig ett nytt språk eftersom man redan har ett språksystem som underlättar inlärningen av det andra språket. (Hyltenstam & Lindberg, 2008.)

När man talar om motivation för att lära sig ett nytt språk finns det flera aspekter som påverkar, men en mycket central aspekt är motivation, som vanligen delas in i integrativ och instrumentell motivation. Den integrativa motivationen, d.v.s. viljan att identifiera sig med målspråkstalarna, har i allmänhet ansetts vara överlägsna över en längre tid medan instrumentella strävanden som till exempel kan vara att klara ett prov arbetar effektivt inom begränsade områden och med kortsiktig mål. När man lär sig ett nytt språk kan också attityderna väcka starka känslor eftersom språk och kultur hör samman. Därför har också attityden till det nya språket en viktig uppgift, om attityderna är goda blir också inlärningen mer effektiv. (Sajavaara & Piirainen- Marsh, 1999.)

Det finns en koppling mellan startåldern när man lär sig ett nytt språk och den slutliga nivån. Detta innebär att det finns en skillnad på i vilken ålder man påbörjar andraspråksinlärning och att startåldern har stor betydelse. Om inlärningen av det andra språket börjar i en tidig ålder finns det större möjligheter att uppnå en kompetens som är jämförbar med en modersmålstalets. De som börjar andraspråksinlärningen i en senare ålder kommer inte att hinna nå en nivå i andraspråket som kan jämföras med modersmålstalet. (Wedin, 2010.)

3.4 Ordinlärning på ett första- och andraspråk

Att ha varierande ordförråd är viktigt så att man till fullo kan förstå det som står i en text eller sägs i olika sammanhang. Man ska också kunna ge uttryck för sina

erfarenheter och kunskaper, därför är ordförrådet mycket viktigt. (Hyltenstam & Lindberg, 2008.)

För att förstå innehållet i till exempel en dagstidning bör unga och vuxna kunna ungefär 40 000 ord av språket de läser eller hör. Elever som studerar på högskolenivå bör kunna ca 10 000 ord på det främmande språket för att klara av sina studier. Det som man måste komma ihåg är att olika sammanhang har olika ämnesområden och de mest centrala orden varierar därför inom olika ämnesområden. (Hyltenstam & Lindberg, 2008.)

Det diskuteras om när barnet egentligen kan sitt första ord. Vissa anser att barns första ord är samma som när en vuxen skulle använda ordet, medan andra anser att ett barns första ord är det ord barnet självt har konstruerat med hjälp av ljudkombinationer och när ordet har en mening. (Svensson, 1998.)

På ett enkelt sätt kan man definiera barns första ord. Om barnet använder ett ord målmedvetet kan man definiera det som ett ord. När barnet använder ordet konstant med en betydelse eller en viss företeelse betyder det att ordet har en mening. Ett barns första ord behöver inte vara exakt det ordet en vuxen skulle använda. Ordet kan vara förenklat eller ett ljud som representerar ordet. (Svensson, 1998.)

Vid omkring ett års ålder börjar barnets ordförråd bildas. Innan dess har barnet försökt bilda ord genom att jollra och leka med vokaler och sitt modersmål. Samtidigt utvecklas jollret till mera tydliga ord, men forskare har kommit fram till att det första ordet som är stabilt bildas från åldern nio månader tills barnet är ett och ett halvt år. (Svensson, 1998.)

I början är barnets ordförråd mycket instabilt. Ett barn som är omkring ett år har ca fem ord i sitt ordförråd. Barnet har dock ett passivt ordförråd som är mycket större än det aktiva ordförrådet. Det är vanligt att barnet när det är omkring 18 månader kan runt 25–50 ord. Enligt undersökningar visar det sig att ett barns ordförråd vid ett och ett halvt års ålder består till 45–50 % av substantiv, 15 % av verb, 10 % av pronomen och 5 % av adjektiv. Efter den instabila perioden sker det ofta en spurt i ordinläringen när ordförrådet ökar hastigt under en kort tid. (Svensson, 1998.)

Vid två års ålder utvecklas barnets ordförråd rejält. Då går barnet från det sensomotoriska stadiet till det preoperationella stadiet. Barnets ordförråd ökar också vid fyra års ålder (likaså i tonåren) och då går barnet från det symboliska stadiet till det åskådliga tänkandets stadium. Också vid sju års ålder utvidgas barnets ordförråd med hastig fart. När barnets ordförråd utvidgas vid sju års ålder kan man jämföra utvecklingen med 12–13 års åldern. Då går barnet från det åskådliga tänkandets stadium till de konkreta operationernas stadium och vid tolv års ålder till den formella operationens stadium. (Svensson, 1998.)

Barns ordinlärning har inte bara att göra med den kognitiva utvecklingen utan också med att barnet kommer till nya miljöer och får nya sociala erfarenheter via kamrater och omgivningen. När barnet är i tre års åldern frigör sig det ofta från mamman och barnet skapar sin egna sociala omgivning. Detta kan ske exempelvis via kamrater, daghem, skola och nya miljöer. Därför förändras och utvecklas också barnets ordförråd enligt intresse och miljö. Barnet kan få en ny hobby med vilken nya ord följer, barnet använder nya fackord inom till exempel musiken eller fotbollen. (Svensson, 1998.)

Det kan ta ca 2 år att lära sig tala och använda ett nytt språk om man vistas i ett land där man talar ett nytt språk och om man samtidigt studerar språket. När man studerar språket via läromedel tar det märkbart fler år att lära sig språket. För att lära sig ord är läsningen en av de viktigaste strategierna, men dock inte den enda. För att ordförrådet ska växa är det viktigt att man ger rum för egen tolkning åt den som lär sig språket. Hen ska kunna dra egna slutsatser av ords betydelse och kunna koppla dem till olika sammanhang. När man läser en text behöver man inte förstå varje ords betydelse för att förstå textens innehåll. Det finns en viss mängd ord som får vara okända men detta beror också på textens nivå och innehåll. (Holmegaard, 1999.)

Det är viktigt att ha många olika inlärningssätt när man lär sig ord. När man lär sig ord bör man koncentrera sig på olika grupper för ord och öva dem med hjälp av varierande ordgenomgångar och strukturerade övningar. Detta hjälper till att få en djupare förståelse av ordet. Ordinlärningen bör vara systematiserad, tydlig, och varierande för att få en så effektiv ordinlärning som möjligt. Man ska gå igenom ordet på många olika sätt och man kan kombinera olika sätt att presentera ordet på. Det räcker inte med att man bara presenterar ordet, man ska också kombinera ordet med en meningsfull

kontext. För att på bästa sätt komma ihåg nya ord krävs det mycket arbete men också att man arbetar med ordet på ett medvetet sätt. Eget engagemang är också viktigt när man lär sig ord i ett nytt språk. Om inläraren har ett intresse för det nya språket och motivationen är hög, finns det en större möjlighet för att orden ska bli kvar i långtidsminnet. (Holmegaard, 1999.)

Att förtydliga eller illustrera ordet är ett fungerande koncept, då kan man använda sig av kroppen för att förstärka inläringen. Man kan använda sig av dramatisering av ordet där inläraren får en roll och använder sig av orden i meningar så att ordet får en betydelse. I början av dramatisering kan det vara bra att använda sig av bara enstaka ord och senare bygga på med flera. I en grupp med flera inlärare eller elever behövs flera inläringssätt så att varje individ hittar ett sätt som passar bra för inläringen. Man använder ofta inlärningsstrategier som innehåller rörelser eftersom man kan variera på rörelseövningarna. När man dramatiserar och använder sig av rörelser och sin egna kropp kan nervositeten, osäkerheten och ängslan försvinna eftersom dramatiseringen skapar ett tryggt och positivt klimat. (Holmegaard, 1999.)

4 Metod och genomförande

I kapitlet *Metod och genomförande* förklaras hur jag valt metod i min studie. Därefter beskriver jag val av material och hur jag gjort mitt urval, gjort mina avgränsningar och genomfört dem. Efter det följer datasamlingsmetod och beskrivning av bearbetning och analys av data. I slutet av kapitlet redogör jag för studiens tillförlitlighet och trovärdighet.

4.1 Val av metod

Forskningsmetoden i min studie är både kvalitativ och kvantitativ. Orsaken till att jag valt både en kvalitativ och kvantitativ metod är att avhandlingens syfte är att undersöka hur elevers språkundervisning kan förstärkas via musik och rörelser och hur fyra lärare ser på musik- och rörelseintegrerad undervisning. Studien omfattar flera lärare och elever som gör det möjligt att jämföra resultaten kvantitativt. Eftersom antalet lärare ändå är relativt få, möjliggörs också en kvalitativ analys där de enskilda lärarnas åsikter om rörelse- och musikintegrerad språkundervisning presenteras. Undersökningen är också en interventionsstudie där jag utfört tre olika övningar med fem olika klasser med finska som andraspråk. Jag har också använt mig av enkäter som både eleverna och lärarna fick ta del av för att kontrollera hur de tre övningarna inverkar på elevernas ordinlärning med hjälp av enkla pre- och posttest.

När man jobbar med enkäter ska förberedelserna vara noga. Man ska se till att man har täckt alla aspekter i sin frågeställning och att man behandlar alla delområden som hör till studien samt se till att delområdena är lämpliga. Innan man skickar iväg sin enkät ska man än en gång läsa igenom frågorna och kritiskt granska frågorna och fundera på frågan *behövs verkligen alla dessa frågor*. Man ska stryka alla frågor av

typen *kan vara bra att veta*, eftersom den som ska besvara frågorna kan bli trött på frågorna och det lätt blir så att personen inte alls besvarar enkäten. Genom att kritiskt själv granska sina frågor kan man hitta områden som kan missuppfattas. Därför är det viktigt att låta till exempel en kollega eller någon utomstående granska frågorna innan de sänds iväg. (Patel & Davidson, 2011.).

Jag har använt mig av Excel när jag sammanställt undersökningens kvantitativa resultat. Jag har matat in resultaten i programmet och räknat ut medeltalet för olika enskilda resultat Jag har använt mig av staplar och figurer i decimalform och i procentform.

4.2 Val av material

När jag valt ut material för arbetet har jag läst olika böcker, artiklar, forskning som berör tematiken för avhandlingens innehåll och sedan sammanställt materialet och valt ut centrala teman så att det skapat en helhet för avhandlingen.

Mitt material består av fyra lärare och x 65 elever. Antalet elever i de fem olika klasserna varierade från ca 15 elever till 20 elever. Jag valde att utföra en undersökning med tre olika övningar. Tre övningar var lämpligt antal eftersom jag skulle besöka skolorna inom en viss tid och det var rimligt att få tiderna att passa med skolan och mig. Dessutom bad jag eleverna och de fyra lärarna att fylla i en enkät där de fick svara på frågor som är relaterade till övningarnas och avhandlingens tema. Alla elever går i årskurs sju och har finska som andraspråk. De fyra lärarna har alla undervisat i över 15 år och undervisar i finska som andraspråk i årskurs 7–9. Undersökningen gjordes under hösten 2018.

I undersökningen utfördes tre olika övningar med ett pre-test och ett post-test för varje övning. De två första övningarna bestod av substantiv (åtta kroppsdelar och åtta djur) och det tredje bestod av åtta olika verb. Orsaken till att den tredje övningen bestod av verb var att de passade bäst in på övningen ”ord och rörelser”. Det var lämpligt att

utföra övningen eftersom den var konkret och lätt att utföra. Konsekvenserna för detta kan vara att vissa elever kan blanda på ordens former och inte kommer ihåg den första formen av ordet, men när jag rättade svaren godkände jag också de svar som var i en annan form är i grundform.

4.3 Urval, avgränsningar och genomförande

En av de viktigaste sakerna man ska komma ihåg vid kvantitativa studier är vad ens urval står för. Man ska fundera på *vilket urvalet är en miniatyr av* och fundera på om urvalet i rimlig mån är statistiskt representativt. Man måste tänka på om det är möjligt att ange en viss procent eller någon viss andel av dem som är med i urvalet och ifall alla i den valda populationen kan delta med samma sannolikhet i urvalet. (Trost, s. 137.)

När man utför en kvalitativ studie kan problemet vara att man i sin studie får för mycket *vanliga* informanter, det kan vara svårt att hitta informanter som hör till de mer *ovanliga* och vid kvalitativa studier vill man ofta få en så stor variation bland informanterna som möjligt. När man väljer ut sina informanter ska man se till att det finns variation inom urvalet men ändå inte något extremfall som är mer avvikande än de andra. Man ska se till att urvalet är så heterogent som möjligt inom homogeniteten. (Trost, s. 137.)

När jag utförde undersökningen valde jag skolor och orter där svenskan är stark. Jag valde dessa orter eftersom eleverna talar både finska och svenska även om svenskan är betydligt starkare. Man såg variation i fråga om finskaanvändning hos eleverna. Vissa av eleverna använder mycket litet av finska på sin fritid, medan andra använder finska till exempel med sina kamrater eller via någon hobby.

När man bedriver en kvalitativ forskning finns det många saker som man ska tänka på. Man ska komma ihåg att vara lyhörd, vara förtrogen med sitt ämne, ställa bra frågor, vara ihärdig, visa omsorg om data och kunna utföra uppgifter parallellt. (Yin, 2013.)

Det är viktigt att ställa bra frågor när man utför en undersökning. Om man som forskare inte har väl förberedda frågor finns det risk för att man samlar på sig ovidkommande information. Detta kan leda till att man missar information som är avgörande. (Yin, 2013.)

4.4 Datainsamlingsmetod

Jag besökte fyra olika skolor och skickade en video på övningarna till en skola. Tanken var att utföra undersökningen i årskurs fem och sju, men inom utsatt tid var det bara lärare från årskurs sju som hade möjlighet att delta med sin klass i undersökningen. Undersökningen utfördes i klassrum med finska som andraspråk. Jag valde ut skolor där det finns elever med en stark svensk identitet. Trots att finskan kan användas både i skolan av en del elever och också i samhället utanför skolan upplever sig eleverna ändå som starkt svenskspråkiga. Eftersom eleverna i de olika skolorna är homogena när man tänker på språket blev det lättare att bearbeta materialet och få en större helhetsbild.

Datainsamlingen gjordes med enkäter som fyra lärare och fem klasser i årskurs sju med finska som andra språk fick fylla i och tre olika övningar med musik, rörelser och ord i olika kombinationer som eleverna fick ta del av (se bilaga 5, 6 och 7). I enkäten för lärarna fanns det frågor relaterade till undersökningen (se bilaga 8). De mest centrala forskningsområdena i enkäten var hur de ser på musik- och rörelse integrerad språkundervisning, hur de anser att musik och rörelser påverkar elevernas motivation, koncentration och ordinlärning i finska. I enkäten som eleverna fick fylla i, var syftet att få veta hur eleverna ansåg att övningarna fungerade med tanke på deras inlärning av nya ord i finska och hur det påverkade deras motivation och koncentration under övningarna (se bilaga 9).

Varje klass fick vara med om tre olika övningar. Den första övningen innehöll ord, rörelser, och sång, den andra innehöll sång och ord, och den tredje övningen innehöll rörelser och ord (se bilaga 2, 3 och 4). Varje övning innehöll åtta ord. Eleverna fick

göra ett inledande test där de fick prova på hur många ord de kunde innan övningen och sedan efter övningen fick de göra samma test och se hur många ord de kunde efter övningen.

Eleverna fick inte veta sina individuella resultat och enkäten för eleverna och övningen gjordes anonymt.

4.5 Databearbetning och analys av data

För att kunna analysera och bearbeta data kvantitativt använde jag Excel programmet. Först antecknade jag alla enskilda elevers poäng från pre- och post-testen i ett Worddokument efter alla tre övningar. För att kunna skilja på de tre övningarna har jag använt mig av tre olika färger som representerar de olika övningarna. När jag räknat ut resultaten och skrivit ner dem har jag matat in de enskilda elevernas resultat i Excelprogrammet och räknat ut ett medeltal på hur många fler ord eleverna i genomsnitt kunnat efter varje övning. När jag undersökt vem som talar finska hemma och vem som inte alls använder finska på fritiden har jag med hjälp av elevnummer antecknat informationen i ett Worddokument. Efteråt analyserade jag hur och när eleverna använder finska.

De elever som inte var på plats under varje övning har jag uteslutit från min undersökning eftersom jag behövde resultat från varje övning för att kunna analysera materialet så att jag kunde hålla mig till avhandlingens syfte. Varje grupp hade många elever, så därför gick det bra att stryka dem som inte var med under varje övning. Efter att jag räknat ut varje elevs resultat fick jag 65 elever som var med under varje övning och deras resultat är utskrivna anonymt i en Excel tabell i resultatkapitlet.

När jag bearbetat svaren från enkäterna som eleverna och lärarna svarat på sammanställde jag dem i ett Worddokument. Jag analyserade svaren och sedan kategoriserade dem. Med hjälp av sammanfattningen av alla svar i de olika kategorierna skrev jag ner resultaten i textform.

4.6 Undersökningens tillförlitlighet och trovärdighet

När man gör en undersökning är det viktigt att man granskar undersökningens validitet (trovärdighet) och reliabilitet (tillförlitlighet). När man gör en undersökning vill man få ett så bra resultat som möjligt och då är trovärdighet och tillförlitlighet en viktig del. Om en undersökning ska ha en hög tillförlitlighet bör den först ha hög trovärdighet. När man talar om *en forsknings tillförlitlighet* handlar det om hur de olika metoderna i en forskning är gjorda, så att en annan forskare kunde utföra samma forskning och få samma resultat. När man talar om *en forsknings trovärdighet* går man tillbaka och ser på undersökningens forskningsfråga och ser ifall forskaren har hållit sig till forskningsfrågan och lyckats undersöka det hen hade tänkt undersöka. (Justensen & Mik-Meyer, 2011, s. 33.)

Det är viktigt att se till att en kvalitativ forskning är offentligt tillgänglig. Man ska också vara noga med att forskningsprocedurerna är transparenta. Detta betyder att du som forskare ska dokumentera och beskriva dina kvalitativa forskningsmetoder på ett sådant sätt att personer kan bedöma och förstå dem. (Yin, 2013.)

När man samlar in data ska man se till att allt data är tillgängligt för granskning. Granskningens övergripande idé är att andra ska kunna pröva på de belegg som använts i studien för att stöda slutsatserna. När man granskar ska man vara förberedd på att kritik kan förekomma. Granskningen kan också leda till förbättring eller stöd. (Yin, 2013.)

För att garantera studiens tillförlitlighet och trovärdighet har jag dokumenterat allt material och sparat de ursprungliga testens resultat och enkätsvaren. Jag har delat in frågorna i olika kategorier så att jag hållit mig till avhandlingens syfte. Med hjälp av resultaten och svaren jag fått från enkäterna och övningarna har jag format forskningsfrågor som är relevanta och berör materialet som har analyserats.

5 Resultat

Syftet med avhandlingen är att undersöka hur musik- och rörelseövningar påverkar elevernas ordinlärning i finska, samt hur elever och lärare ser på musik- och rörelseintegrerad undervisning. I detta kapitel kommer resultaten från de tre övningarna och enkäterna att presenteras i textformat och i tabeller och figurer. Detta kapitel är indelat i tre olika avsnitt.

Det första avsnittet behandlar hur fyra finsklärare ser på musik-och rörelseintegrerad språkundervisning, den andra delen behandlar hur eleverna ser på musik och rörelser i språkundervisning och i den sista delen presenteras de tre olika övningarnas resultat.

5.1 De fyra finsklärarnas syn på musik- och rörelseintegrerad språkundervisning

Jag valde att intervjua fyra stycken lärare, som också är lärare i finska för experimentgrupperna i undersökningen. Jag ställde frågor om hur de ser på musik och rörelse i språkundervisningen. Lärarna är anonyma och jag använder fingerade namn.

SANNI

Sanni konstaterade att hon använt mycket litet rörelser i sin undervisning men dock mer musik. Sanni som inte använt rörelsesånger över huvud taget menar att det nog är nyttigt att använda rörelser i undervisning eftersom flera sinnen och förmågor aktiveras och det gör också att undervisningen inte blir så enformig men hon säger att det tyvärr bara inte blivit av att använda sådana övningar. Sanni poängterar att eleverna kommer ihåg bättre när de hör, rör på sig och sjunger samtidigt, orsaken till att hon

inte använt sig så mycket av rörelser i undervisningen är att det kan bli svårt att visa de olika orden via rörelser när verben blir mer abstrakta ju högre upp i årskurserna man kommer.

Medan Sanni inte prövat på rörelser i sin finskundervisning har hon ändå använt sig av musik. Dessa har varit olika poplåtar på finska eller engelska där det fattas ord och eleverna får fylla i, men mest har de fått lyssna. Hon säger att det är viktigt att eleverna också känner till den finska kulturen där musiken spelar en stor roll och samtidigt lär eleverna sig nya ord och uttryck.

ALMA

Liksom Sanni har också Alma använt sig mycket litet av rörelser i sin undervisning. Hon har använt sig mer av musik. Hon har till exempel sjungit *paljon onnea vaan* med eleverna när någon haft födelsedag och hon har lyssnat på musik från Youtube så att eleverna fått sjunga med. Hon anser att det är ett fungerande koncept eftersom eleverna sedan går och nynnlar på sången efteråt och då fortsätter inläringen. Enligt Alma förbättrar rörelsesånger/rörelseövningar elevernas koncentration och motivation under lektionstid eftersom hon har märkt att pausgymnastik (som hon haft på finska) har hjälpt eleverna att orka bättre resten av lektionen och de har piggnat till. Alma tror att rörelsesånger/rörelseövningar är till nytta för eleverna eftersom ”flera sinnen och förmågor aktiveras”. Hon säger att rörelsesånger/rörelseövningar också är bra eftersom man får variation i undervisningen och att lektionerna inte blir enformiga.

LINA

Lina ser positivt på rörelser och musik i undervisning. Hon menar att när eleverna får röra på sig under lektioner resulterar det i att eleverna lär sig stoffet bättre men också blir mer energiska efteråt och koncentrationsförmågan förbättras. Lina har använt sig lite av rörelser och rörelsesånger tidigare i sin undervisning. Hon har använt sig av

olika verb som till exempel ”hypätä” och eleven hoppar. Hon har också använt sig av leken ”kapteeni käskee”. Lina har också använt sig av musik och sång i sin undervisning. Julsånger och andra sånger, som tangerar något nytt, har hon försökt använda en hel del av. Hon har också valt att använda sånger som är förknippade med olika teman i undervisningen eftersom eleverna lär sig ord genom musiken. Hon säger att musik kan underlätta inläringen av nya ord och det ger variation i undervisningen. Lina tycker att sånger är ett bra arbetssätt i undervisning. Hon anser att när man sjunger så fastnar ordet i misstag även om eleverna själv inte genast märker det. Lina anser att ”Det är det viktigt för oss lärare att erbjuda eleverna alla tänkbara sätt som vi de kan lära sig på. Rörelse och sånger är ett sätt som fungerar. Problemet är bara att hitta dessa.”

ELLEN

Ellen har också använt sig väldigt litet av rörelsesånger men istället använder hon sig av finsk populärmusik som spelas på de finska radiokanalerna. Hon anser att musik fungerar bra eftersom eleverna också på fritiden hör sångerna på radio. Ellen har också använt sig av rörelsevideon som man till exempel kan hitta på Youtube. Hon anser att det passar bra att ha finsk pausgymnastik eftersom man talar finska på videon och gymnastiken går på finska och att eleverna blir piggare efteråt. Ellen anser att elever lär sig effektivare om de får använda hela sin kropp i inlärningsprocessen. Enligt Ellen är rörelsesånger väldigt nyttiga i klassrummet. Hon säger att ”elever lär sig effektivare om de får använda hela sin kropp i inlärningsprocessen.”

Alla fyra finsklärarna anser att rörelseövningar under lektionstid förbättrar elevernas prestationer och koncentration. Lärarna anser också att eleverna tycker att det är roligt eftersom det inte är så tungt och de lär sig undervisningsstoff vid sidan om. Detta passar bra för projektet rörelse i skolan.

När jag frågade lärarna hur de ansåg att eleverna reagerade och uppfattade övningarna var det nästan bara positiva kommentarer. Vissa av övningarna passade mer för yngre barn men eleverna kom gärna med och sjöng och rörde på sig. De menade att eleverna var mest ivriga på den övning där de får göra flest olika saker (ord, sång, rörelser) och

för att de kom ihåg sången från förr. De menar att en av orsakerna till att övningen med ord, sång och rörelser också var en helt klar favorit för majoriteten var att när de kände igen sången från tidigare ville de också uppnå ett bra resultat.

Alla lärare var överens om att övningarna fungerade och att de kommer att använda rörelser, sånger och rörelsesånger i sin undervisning. De anser att de integrerade arbetssätten ger variation i klassrummet och kan underlätta inläringen. De anser också att eleverna är mycket piggare när de fått röra på sig. Elevernas motivation förstärks också när de får göra något med hela kroppen. Det som kan vara utmanande är att hitta övningar som passar för äldre elever så de inte uppfattar övningarna som barnsliga. Ifall sångerna känns barnsliga för vissa skulle det kunna vara svårt att få eleverna med i övningen, men Sanni menar att när man gör saker som känns ”barnsliga” med elever kan man göra det till en ”rolig grej” och fjanta till det lite så eleverna slappnar av och då är slutresultatet mycket bättre.

5.2 Elevernas syn på musik- och rörelseintegrerad undervisning

I frågeformuläret för eleverna (N=65) visade det sig att 53 % av eleverna tyckte att övningen med ord, rörelser och sång (övning ett) fungerade bäst. De ansåg att när man får använda olika sinnen och göra något samtidigt när man lyssnar, är det roligt och man kommer bättre ihåg orden. Eleverna som valt denna övning som mest passande kommenterade att det är lätt att lära sig när man får använda det autentiska, kinestetiska och visuella samtidigt. De ansåg att det var lättare att komma ihåg orden när de gick tillbaka till sången och kopplade ihop rörelserna med orden i sången. Många av eleverna var också mest nöjda med sin insats efter övningen och testet även om de inte fick veta resultaten.

Denna övning var också bekant för många. Många ansåg att det var lätt att komma ihåg orden när de redan från förut hade hört sången. De tyckte att det var roligt att

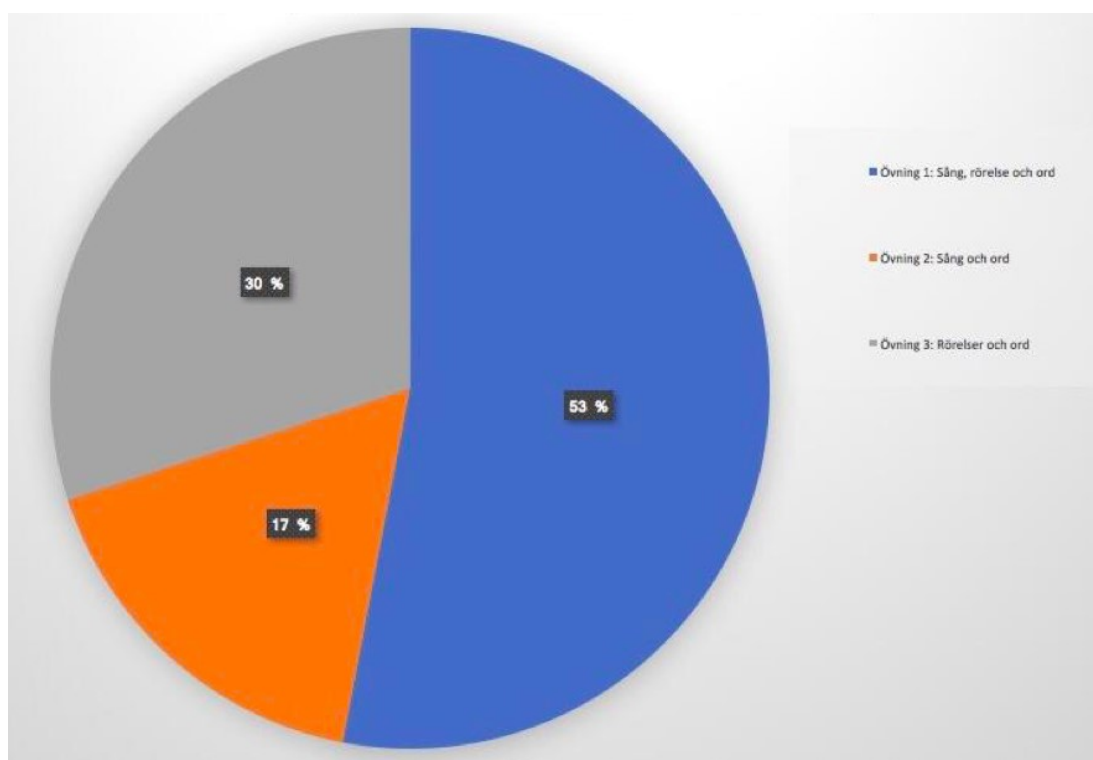
utföra övningen vilket uttrycktes av en av eleverna som ”plop så kom ordet, roligt”. Många av eleverna tyckte att denna övning var bra eftersom när man inte kom ihåg ordet kunde man gå tillbaka till melodin eller rörelsen och då kom de ihåg vilket ord det är frågan om. De ansåg att detta var ett fungerande koncept eftersom det finns olika sätt att försöka komma ihåg orden och man ”gör flest saker.” Eleverna påpekade också att sången fastnade i huvudet mycket snabbt. När de gick ut på rast efteråt berättade deras lärare för mig att var det många som sjöng och nynnade på låten, vilket gjorde att övningen fortsatte också efteråt.

17 % av eleverna ansåg övning två vara den mest lämpliga för dem (ord och sång). Vissa valde denna som en favorit eftersom de märkte att denna övning gav bra resultat just för dem och de ansåg att denna övning med sång och ord kändes mest bekväm för inläringen av ord. Meningen var att eleverna skulle sjunga med, men vissa kände sig inte bekväma med det så de lyssnade istället. De som lyssnade kommenterade att de helt enkelt lär sig bäst genom att få lyssna, speciellt när det är en okänd person (i detta fall jag) som är utomstående som de lyssnar på. Många sade att de också ofta hemma lyssnar på musik. Via musiken lär sig språk, till exempel finska som de inte är så starka på. De kan lyssna på en finsk radiokanal där man talar enbart finska och där musiken också är finsk. Det här är ett sätt som många av eleverna upplevde vara ett behagligt sätt att lära sig finska på och de ansåg att de på så sätt så småningom börjar våga tala det okända språket, till exempel i en affär eller i en finsk stad.

De som hade valt övning två som mest passande kommenterade att de snabbt kommer ihåg ord när musik är inblandad. De som tyckte mest om denna övning säger att de också har lätt att komma ihåg sångtexter. Upprepningar fungerar bra när de lär sig ord. De säger att om det är en lätt sång, och den är lätt att sjunga, fastnar den också lättare och man kommer ihåg orden snabbare. Vissa elever påpekade också att det är för mycket att komma ihåg när man använder rörelser i sång och ord och därför valde de övning två med enbart sång.

30 % av eleverna valde den tredje övningen som mest passande (ord och rörelse). De som valde övning tre sade att detta passade bäst eftersom man ”ser hur ordet ser ut, och vi visade dem när vi sa dem.” De tyckte övningen var den mest konkreta av alla övningar och därför inte så invecklad. De tyckte det var roligt att ”fjanta till det lite” och när det är roligt fastnar ordet lättare. Många av de som valde övning tre sade att

detta var ett nytt sätt för dem som fungerade bättre än vad de tänkt eftersom det var lätt att hitta minnesregler för de nya orden. De sade att detta kommer att vara ett fungerande sätt när de övar till framtida prov.

Figur 1: Den mest lämpliga övningen för ordinlärning enligt studiens elever (%).

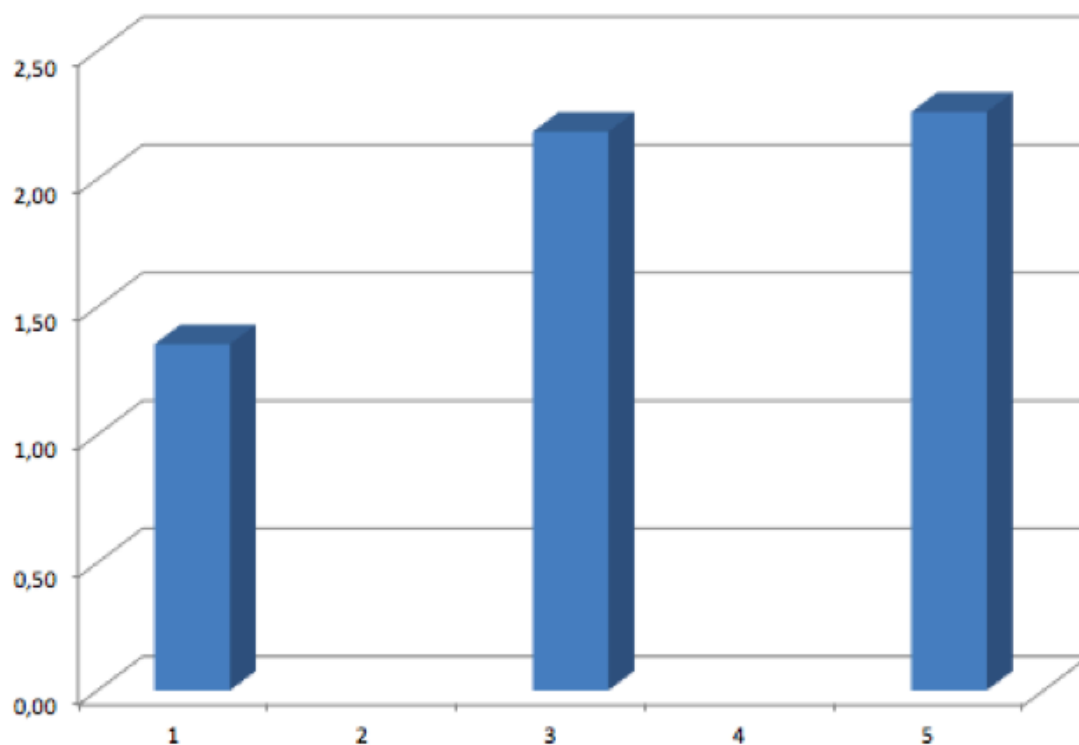
Som figur 1 visar är övning ett med sång, rörelser och ord en helt klar favorit bland eleverna. Största orsaken till detta var att övningen var den roligaste och att man där fick göra flest saker samtidigt. Eleverna menade att man kom bäst ihåg orden när det fanns många sätt att försöka komma ihåg orden på. När man inte kom ihåg via musiken kunde man gå tillbaka till rörelserna och koppla ihop rörelserna, orden och musiken. Övning tre med rörelser och ord kom på andra plats bland elevernas favoriter. Största orsaken till detta var att denna övning var enkel att utföra och den mest konkreta av dem alla. Det fanns bara två saker att hålla koll på, rörelserna och ordet. Övningen med sång och ord, d.v.s. övning två kom på sista plats. De som hade valt denna övning

som mest lämplig för ordinlärning hade valt den eftersom de helt enkelt tycker om musik och lätt lär sig ord via musiken. De sade också att de har lätt att komma ihåg ord från olika sånger och därför valde de denna övning som mest lämplig.

5.3 Resultaten från övningarnas pre- och posttest

I undersökningen utfördes tre olika övningar med eleverna. I detta avsnitt behandlas resultaten från pre- och posttesten från övningarna 1–3. Den första övningen innehöll ord, sång och rörelser, den andra övningen ord och sång och den tredje övningen ord och rörelser. I tabell 1 representerar övning ett stapel 1, övning två stapel 3 och övning tre stapel 5.

Det finns en tydlig skillnad mellan resultaten på övningarna. Medelvärde för varje övning gav övning tre bäst resultat. Efter övning tre (ord och rörelser) kunde eleverna i genomsnitt 2,26 ord fler efter att de utfört övningen. På andra plats kom övning två (ord och sång) där eleverna i genomsnitt kunde 2,18 fler ord efter att de utfört övningen. Övning ett (ord, sång, och rörelser) kom på tredje plats. Efter tredje övningen kunde eleverna i genomsnitt 1,35 fler ord efter att de genomfört övningen. En orsak till att varför övning ett gav sämst resultat är sannolikt att orden var bekanta från tidigare. Många av eleverna hade sjungit sången i lågstadiet och kom ihåg orden när de började sjunga dem. Övning två verkade vara en övning som passade mycket bra för vissa elever, medan den inte fungerade alls för andra. Det var många elever som fick bra resultat och kunde ca fem ord fler efter övningen. För vissa fungerade detta inte lika bra och resultatet visar att en del elever inte kunde ett enda ord mer efter övningen. Övning tre var den som fungerade bäst enligt resultaten. I övning tre var det ganska jämna resultat mellan eleverna och det fanns ingen tydligt märkbar skillnad mellan de enskilda eleverna. Många kommenterade efter övningen att denna övning fungerade bra eftersom den var konkret och de kom ihåg orden bättre eftersom de bara hade en sak att tänka på (rörelserna).

Tabell 1. Skillnaden i antalet lärda ord (medelvärde) i studiens pre- och posttest

Övning med ord, sång och rörelser: Stapel 1

Övning med ord och sång: Stapel 3

Övning med ord och rörelser: Stapel 5

I frågeformuläret fick eleverna kommentera var och med vem de talar finska. Eftersom jag utfört övningarna med elever som uppfattar sig som svenskspråkiga var de flesta svaren att de använder finska på finsklektioner, via hobbyn, eller i finska städer. Även om vissa hade kommenterat att de talar finska hemma, till exempel med sin farmor

eller någon annan familjemedlem, var det inte någon skillnad på dessa elever jämfört med de elever som talar finska bara i skolan.

I och med att eleverna kunde övning ett från förut gav den ett annat resultat än vad jag trodde jag skulle få. Med tanke på resultatredovisningen kan detta ha betydelse för det slutliga resultatet för denna övning. Denna effekt skulle man ha kunnat ta reda på vilka övningar som var bekanta från tidigare eller ändrat på orden i rörelsesången. Detta var något jag inte under processens gång tänkte på, men märkte problemet när jag började gå igenom resultaten. Att övning ett gav sämst resultat i pre- och posttesten kan det beror mycket på att eleverna hade fulla poäng redan i pre-testet.

Tabell 2 (se bilaga 1) visar varje enskild elevs personliga resultat. Den gula delen av diagrammet representerar övning ett, den gråa delen representerar övning två och den röda delen representerar övning tre. I övning ett kan vi se att pre-testen gav ett bra resultat men också post-testen. Många av eleverna hade redan fulla poäng i pre-testen vilken gjorde att slutresultatet blev annorlunda. I övning två fanns det både högre och lägre poäng för de enskilda eleverna. I denna övning kan man se tydliga skillnader mellan resultaten. För vissa elever fungerade denna övning betydligt bättre än för andra elever. Övning tre gav bäst resultat och i tabellen kan man tydligt se ett bättre resultat i post-testen.

6 Diskussion

I det avslutande kapitlet diskuteras avhandlingens forskningsfrågor i förhållande till undersökningens resultat och teori samt sambandet mellan resultaten och teorin. Därefter följer förslag på fortsatt forskning.

6.1 Sammanfattande diskussion

Syftet med denna avhandling var att undersöka hur musik- och rörelseövningar stöder språkutvecklingen och hur lärare och elever ser på musik- och rörelseintegrerad språkundervisning. Utgående från undersökningens resultat framkom det flera gemensamma faktorer som både presenteras i teorikapitlet och i resultatkapitlet. I teorikapitlet framkom det att konkreta hjälpmedel är viktiga för ett barns språkutveckling (Halme, 2018.) vilket också lyftes fram i resultaten från undersökningen. Eleverna ansåg att när de får konkreta hjälpmedel, till exempel när de får använda sig av sin egen kropp i samband med undervisningen, kommer de lättare ihåg olika ord och detta bildar en minnesregel för inläringen.

Eleverna lyfte fram att de ganska långt själva vet vilket system som fungerar för dem när de ska läsa till ett prov. De elever som ansåg att de bäst kommer ihåg ord när musik och ord är sammankopplade, hade också de bästa resultaten i dessa test. De sade att de snabbt kommer ihåg sångtexter till olika sånger som till exempel spelas på radio och därför visste de att detta system skulle fungera bra för deras inläring. Detta framkom också på många olika sätt i teorikapitlet. har till exempel forskat om att musiken är en uppvärmning till språket och när man har studerat hjärnans aktivitetscentrum när det gäller både musik och språk finns det inga särskilda skillnader mellan aktiviteten. Enligt Koelsch (refererad i Jederlund, 2011, s. 27).

Resultaten visade att många av eleverna tyckte om att se på läraren när de skulle öva på sina ord. De som hade valt att alternativet ord och rörelser passar bäst för ordinlärningen, kommenterade att de tycker om att se på någon känd eller okänd person som de får imitera. Teorikapitlet handlar också om att imitation är en mycket viktig del av barns inlärningsprocess (Carlsson Kendall, 2016). Barn börjar redan som spädbarn följa med vad de vuxna gör och på detta sätt lär de sig olika saker.

Det är viktigt att man som lärare ser till att eleverna inte är stressade under en övning eller en lektion. Arbetsminnet är mycket känsligt och särskilt när det kommer till stress. Om man är stressad under ett inlärningspass orkar inte arbetsminnet lagra information vidare till långtidsminnet. Detta gäller också barn med läs- och skrivsvårigheter. Enligt Nivbrandt Wedin (2013) har barn med läs- och skrivsvårigheter kan ha svårt med pulsen i musiken. Här gäller det samma som med arbetsminnet, om ett barn är stressat, blir också pulsvagheten värre och barnet har svårt att känna pulsen i musiken.

Musik påverkar olika faktorer i språkutvecklingen. Musik skärper hörseln, förstärker den fonologiska medvetenheten och stöder förmågan till ordsegmentering. Musiken ger också ett bra stöd för barn när de ska skilja på fraser och ord. Musik kan också vara ett stort hjälpmedel för att känna igen olika vokaler, speciellt för barn med dyslexi eller någon funktionsnedsättning. Musikaliskt utövande hjälper också till att bättre höra i bullrig eller högljudd miljö, detta gäller alla åldrar (Hansen, Bernstorff & Stuber, 2014.)

Övningen som gav näst bäst resultat och som 30 % av eleverna hade valt som mest passande för deras inläring av nya ord tog upp detta med att när övningar är så konkreta som möjligt ger det bäst resultat enligt dem. Som lärare är det viktigt att komma ihåg detta. Undervisningen behöver inte alltid vara så invecklad, elever anser att ju mer konkreta övningarna är desto lättare har de att komma ihåg stoffet efteråt.

Enligt Holmegaard (1999) är det viktigt att klimatet i inlärningsmiljön är positivt och gott för att inläringen ska vara så optimal som möjligt. Hon påpekar att genom att dramatisera och använda sig av sin egna kropp som ett hjälpmedel i undervisningen minskar osäkerheten och ångslan. Detta märktes också i min studie. Eleverna var mycket ivriga på att lära sig orden eftersom de blev avslappnade när de fick göra något roligt. Orsaken till att varför så få elever hade valt övningen med sång och ord kan bero på att de inte kände sig bekväma med att sjunga på ett främmande språk.

Majoriteten hade valt att övningarna där rörelser är inblandade, var den som passade bäst och detta kan bero på att miljön var avslappnad. och därför var motivationen också. Sammantaget samverkade de olika faktorerna till att elevernas motivation att lära sig blev högre.

I teorikapitlet (Ajenjo San Martin, 2013.) sägs det att musik är ett bra hjälpmedel för att komma ihåg och kan användas som ett minneshjälpmedel. Resultaten i övningarna visade att eleverna hittade sina egna sätt via övningarna som passade dem när det kom till ordinlärning och att komma ihåg ord. Det visade sig att de själva visste vilken av övningarna de tyckte mest om och de konstruerade egna minnesregler för att komma ihåg orden.

Teorin säger också att en elev måste njuta av övningarna och aktiviteterna som ingår i undervisningen. (Ajenjo San Martin, 2013.) Därför är musik och rörelser ett bra hjälpmedel för språkundervisning eftersom man på olika sätt kan kombinera olika sätt att undervisa på och aktiviteterna kan variera. Teorin poängterar också att musik är en bra källa för motivation för inlärningen hos barn och unga, vilken också avhandlingens resultat visade.

6.2 Förslag till fortsatt forskning

I denna avhandling jag presenterat och analyserat en undersökning i fem olika klasser och behandlat temat hur musik och rörelse kan stöda språkutvecklingen. Studien gjordes i årskurs sju med tre olika övningar som har att göra med musik, rörelse och ord, och hur dessa har samband med ordinlärning. Det finns en hel del tidigare forskning om hur musik och språk är kopplade men inte tillräckligt om hur rörelser är kopplade till språkinlärningen. Ett förslag till fortsatt forskning kunde vara en studie om sambandet mellan rörelser och språk, som också skulle vara ett hjälpmedel för undervisningen i språk, särskilt för barn med inlärningssvårigheter, till exempel ADHD och dyslexi.

Det finns mer forskning om hur barns språk utvecklas med hjälp av musik och rörelse, än hur vuxnas språk utvecklas med hjälp av musik och rörelser. Nuförtiden bestämmer sig många vuxna för att börja läsa ett nytt språk och med tanke på detta anser jag att det borde finnas mer forskning kring vuxnas språkutveckling och också forskning om vilka faktorer som påverkar vuxnas språkinlärning och vilka övningar som kunde stöda deras inlärning av ett nytt språk. Det skulle även vara intressant att undersöka vilka olika musik- och rörelseövningar som stöder språkinlärningen hos individer med en funktionsnedsättning.

Jag valde att utföra min undersökning i en årskurs. Det skulle också vara intressant att utföra en forskning med samma tema och upplägg i olika årskurser. Ordförrådet utvecklas kvantitativt mest vid 6–7 års åldern och det kunde vara en intressant målgrupp att studera och jämföra med barn i äldre årskurser.

Med tanke på att jag utförde varje övning under en lektion, d.v.s. under tre lektioner per grupp vet man inte hur övningarna påverkade långtidsminnet. Med tanke på fortsatt forskning skulle det ha varit intressant att testa orden i samma grupper en gång till efter en tid. Nu vet man bara hur resultatet ser ut genast efter att eleverna utfört övningen och hur orden har fastnat i korttidsminnet, men om man skulle ha testat orden igen efter en tid så skulle man troligen ha fått ett annat resultat och sett hur orden hade fastnat i långtidsminnet.

När jag gått igenom material som tangerar ämnet språkutveckling märkte jag att det finns mer forskning kring förskolebarns språkutveckling än skolelevs språkutveckling. Jag anser att det skulle vara intressant att forska i hur barns språkutveckling utvecklas från det att barnet börjar skolan tills de går ut sexan eller nian.

Ett annat område som man kunde forska i är barns ordförråd och hur det ändras i olika åldrar och också hur och när denna utveckling sker och vilka faktorer som leder till utvecklingen. Man kunde utföra undersökningen hos olika typer av elever. I teorikapitlet sades det att individer med dyslexi har/kan ha en annorlunda hjärnstruktur än de personer som inte har dyslexi. Därför tycker jag att det vore intressant att undersöka personer med dyslexi och personer utan dyslexi och hur deras ordförråd utvecklas från årskurs ett till ett senare stadium. Personer med ADHD kan också ha

svårt med arbetsminnet eftersom arbetsminnet är känsligt och särskilt känsligt för stress. (Nivbrant Wedin, 2013.) Därför kunde det också vara en idé att undersöka hur personer med ADHD lär sig ord och hur deras ordförråd utvecklas under vägen, samt olika inlärningssätt som fungerar bra just för dem.

För mig var undervisningsmetoden Total physical response (TPR) ett helt nytt fenomen. När jag nu har studerat ämnet och vad metoden går ut på blir jag intresserad av att veta om lärarna i Finland, särskilt lärarna i andraspråksundervisning är medvetna om en metod som denna. Enligt mig är inlärningsmetoden mycket intressant och jag antar att den är välfungerande, så jag skulle gärna få mer information om skolor i Finland använder sig av denna metod. Om det är få lärare i Finland som har använt sig av denna metod kan man introducera metoden för dem och följa med under processens gång och se hur metoden fungerar i Finland med till exempel finska eller svenska som andraspråk.

Litteraturförteckning

Ajenjo San Martín, C. (2013). *The Effects of songs in Foreign Language Classroom on*

Alegria, M. (2017). *Music as a Teaching Tool Edutopia* . Hämtad 25 april 2019

Berg, L.-E. & Cramér, A. (2003). *Hjärnvägen till inläring. Rörelser som sätter sprätt på hjärnan*. Finland: Bookwell.

Blomberg, H. (1998). *Helande liv*. Mjölby: Cupiditas Discendi.

Blomberg, H. (2009). *Rörelser som helar*. Mjölby: Cupiditas Discendi.

Bonniers stora lexikon. (1989) Verona: Officine grafiche A. Mondadori

Carlsson Kendall, G. (2016). *Elever med neuropsykiatriska svårigheter*. Lund: Studentlitteratur AB

Dahlbäck, K. (2011). *Musik och språk i samverkan*. Göteborgs Universitet: Göteborg. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/27887/1/gupea_2077_27887_1.pdf

Denscombe, M. (2004). *Forskningens grundregler*. Lund: Studentlitteratur AB

Ekerot, L.-J. (2011). *Ordföljd, tempus, bestämdhet*. Falkenberg: Team Media Sweden AB

Fagius, J. (2001) *Hemisfärernas musik. Om musikanteringen i hjärnan*. Göteborg: Bo Ejeby Förlag

Flaugnacco E., Lopez L., Terribili C., Montico M., Zoia S., & Schön D. (2015). Music training increases phonological awareness and reading skills in developmental dyslexia: A randomized control trial. *PLoS ONE 10(9)*: e0138715. Hämtad 23 mars 2019 <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0138715>

Hannaford, C. (1997). *Dominansfaktorn*. Jönköping: Brain Books.

Halme, A. (2018). *Aivot ja oppiminen*. Finland: Tempus

Hansen, D., Bernstorff, E., & Stuber, G. M. (2014). *The music and literacy connection*. London: Rowman & Littlefield.

Holmegaard, M. (1999). *Språkmedvetenhet och ordinlärning*. Acta Universitatis Gothoburgensis

Huotilainen, M. (2012). *Musiikki kielenkehityksen apuna*. Hämtad 1 mars 2019 http://www.subjectaid.fi/MediaBinaryLoader.axd?MediaArchive_FileID=23a31a2c-411a-4642-a02f-fd61e0f3e966&FileName=Kielipolku%3B+Musiikki+auttaa+oppimaan.pdf

Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (2008). *Svenska som andraspråk*. Lund: Studentlitteratur AB

Jederlund, U. (2002). *Musik och språk*. Stockholm: RUNA FÖRLAG

Jederlund, U. (2011). *Musik och språk*. Stockholm: Liber.

Koelsch, S., (2012). *Brain and music*. Chichester: Wiley-Blackwill.

Navarra. Hämtad 24 april 2019 [http://academic-e.unavarra.es/bitstream/handle/2454/9828/master%201.pdf?sequence=1\[25.3.2019\]](http://academic-e.unavarra.es/bitstream/handle/2454/9828/master%201.pdf?sequence=1[25.3.2019]).

Nettelbladt, U. & Salameh, E-K. (2007) *Språkutveckling och språkstörning hos barn*. Lund: Studentlitteratur AB

Nivbrant Wedin, E. (2013). *Utveckla språket med musik*. Hestra: Isbergs förlag.

Patel, R. & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur AB

Sajavaara, K. & Piirainen-Marsh, A. (1999). *Kielenoppimisen kysymyksiä*. Jyväskylä: Kannet ER- paino Ky

Särkämö, T., Altenmüller, E., Rodríguez-Fornells, A. & Peretz I. (2016). Editorial: Music, brain, and rehabilitation: Emerging therapeutic applications and potential neural mechanisms. *Front. Hum. Neurosci.* 10:103. Hämtad 6 april 2019 <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fnhum.2016.001103/full>

Smith Salcedo, C. (2002). *The effects of songs in the foreign language classroom on text recall and involuntary mental rehearsal*. Hämtad 5 april 2019
https://digitalcommons.lsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2457&context=gradschool_dissertations

Stadler, E. (1994). *Dyslexi*. Lund: Studentlitteratur AB

Sundqvist, C. & Teleman, U. (1989). *Språkutveckling under skoltiden*. Lund: Studentlitteratur AB

Svensson, A-K. (1998). *Barnet, språket och miljön*. Lund: Studentlitteratur AB

text recall and involuntary mental rehearsal. Hämtad 25 april 2019

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur AB

Utbildningsstyrelsen. (2014). *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen.

Vocabulary Retention and Motivation. Navarra: Universidad Pública de

Wedin, Å. (2010). *Vägar till svenskt skriftspråk för vuxna andraspråksinlärare*. Lund: Studentlitteratur AB

Yin, R-K. (2013). *Kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur AB

Zeromskaite, I. (2014). *The Potential Role of Music in Second Language Learning: A Review Article*. University of Glasgow, Scotland, UK Hämtad 2 mars 2019
<https://jeps.efpsa.org/articles/10.5334/jeps.ci/>

Bilagor

Bilaga 1.

1	8	8	4	6	4	8
2	6	8	6	6	6	7
3	6	8	4	8	4	5
4	7	8	3	8	6	7
5	6	8	4	7	5	8
6	6	8	5	6	5	7
7	7	8	4	8	5	8
8	8	8	4	7	5	6
9	8	8	5	8	5	8
10	4	8	4	4	5	7
11	4	7	4	6	5	8
12	5	8	2	4	3	5
13	6	8	6	8	7	8
14	8	8	4	8	6	7
15	8	8	2	5	3	6
16	5	6	6	7	8	8
17	2	3	6	7	3	7
18	5	7	5	7	5	6
19	7	8	4	7	4	8
20	8	8	5	8	6	7
21	6	7	6	8	6	8
22	8	8	8	7	6	8
23	8	8	5	7	3	6
24	4	6	2	4	5	6

25	7	8	2	3	2	4
26	8	8	5	7	5	7
27	8	8	4	6	5	8
28	7	8	2	2	4	7
29	8	8	2	4	5	6
30	7	8	2	4	3	5
31	5	7	7	8	6	8
32	7	8	3	8	5	7
33	8	8	6	8	5	8
34	8	8	5	7	7	8
35	7	8	4	6	6	7
36	8	8	2	7	5	6
37	5	8	3	3	5	8
38	5	6	6	6	3	7
39	7	8	7	8	7	7
40	3	5	3	6	2	5
41	6	8	6	8	6	7
42	6	7	7	8	5	8
43	7	7	6	7	6	8
44	4	8	6	6	3	6
45	8	8	6	8	4	4
46	3	8	7	8	6	8
47	7	8	6	8	6	7
48	8	8	8	8	7	8
49	5	7	6	8	3	5
50	2	7	5	7	5	5
51	4	7	7	8	3	6
52	5	8	7	8	3	8
53	8	8	7	8	4	6
54	2	6	2	6	1	7
55	8	8	4	8	2	6
56	6	8	3	7	5	8
57	8	8	3	8	4	8

58	4	6	2	5	6	7
59	8	8	2	4	2	6
60	7	8	3	8	6	8
61	5	8	2	6	3	6
62	5	6	3	6	4	7
63	7	8	3	8	2	6
64	7	8	5	5	6	8
65	5	8	3	7	4	8
	403,00	491,00	290,00	432,00	301,00	448,00
	6,20	7,55	4,46	6,65	4,63	6,89
		1,35		2,18		2,26

De enskilda elevernas personliga resultat för antalet ord i pre- och posttest

Bilaga 2.

Övning 1 (Sång, ord, rörelser)

Pää, olkapää, peppu, polvet, varpaat, polvet, varpaat.

Pää, olkapää, peppu, polvet,
varpaat, polvet, varpaat.

Silmät, korvat ja vatsaa taputan.

Pää, olkapää, peppu, polvet, varpaat, polvet, varpaat.

X 4

Bilaga 3.

Övning 2 (Sång och ord)

Piippolan vaari

Piippolan vaarilla oli talo,
hiiala hiiala hei!
Vaari se hoiteli lampaitansa,
hiiala hiiala hei!
Mää-mää siellä
Ja mää-mää täällä.
Siellä mää, täällä mää
Joka puolella mää-mää.
Piippolan vaarilla oli talo,
hiiala hiiala hei!

Piippolan vaarilla oli talo,
hiiala hiiala hei!
Vaari se hoiteli porsaitansa,
hiiala hiiala hei!
Röh-röh siellä
Ja röh-röh täällä.
Siellä röh, täällä röh
Joka puolella muu-muu.
Piippolan vaarilla oli talo,
hiiala hiiala hei!

Jatka laulua vaihtamalla eläintä ja eläimen ääntä:

kissojansa(miu-mau)
koiriansa(hau--hau),
ankkojansa kvak-kvak),
kanojansa (kot-kot),
varsojansa(Ihaa-Ihaa),
kukkojansa (kie-kuu)

x 2

Bilaga 4.

Övning 3 (Ord och rörelser)

Du säger ordet högt och gör rörelser som hör till ordet. (se på läraren)

Juosta (sinä juokset)

Syödä (sinä syöt)

Nukkua (sinä nukut)

Vilkuttaa (sinä vilkutat)

Hymyillä (sinä hymyilet)

Halata (sinä halaat itseäsi tai kaveria)

Hyppiä (sinä hyppäät)

Kirjoittaa (sinä kirjoitat)

Bilaga 5.

Övning 1 / pre- och posttest

Käännä seuraavat sanat (ruumiinosat)! – Översätt följande ord (kroppsdelar)!

Oppilaan numero: _____

1. Öga _____
2. Rumpa _____
3. Knän _____
4. Öra _____
5. Mage _____
6. Huvud _____
7. Tår _____
8. Axlar _____

Käännä seuraavat sanat (ruumiinosat)! – Översätt följande ord (kroppsdelar)!

Oppilaan numero: _____

9. Öga _____
10. Rumpa _____
11. Knän _____
12. Öra _____
13. Mage _____
14. Huvud _____
15. Tår _____
16. Axlar _____

Bilaga 6.

Övning 2 / pre- och posttest

1) Sanakoe – käännä sanat! (Översätt orden)

Numero:

1. Anka _____
2. Föl _____
3. Hund _____
4. Katt _____
5. Tupp _____
6. Gris _____
7. Lamm/får _____
8. Höna _____

2) Sanakoe – käännä sanat! (Översätt orden)

Numero:

1. Anka _____
2. Föl _____
3. Hund _____
4. Katt _____
5. Tupp _____
6. Gris _____
7. Lamm/får _____
8. Höna _____

Bilaga 7.

Övning 3 / pre- och posttest

1) Sanakoe – **käännä sanat!** (Översätt orden)

Oppilaan numero:

9. Springa _____
10. Äta _____
11. Sova _____
12. Vinka _____
13. Le _____
14. Krama _____
15. Hoppa _____
16. Skriva _____

2) Sanakoe – **käännä sanat!** (Översätt orden)

Oppilaan numero:

1. Springa _____
2. Äta _____
3. Sova _____
4. Vinka _____
5. Le _____
6. Krama _____
7. Hoppa _____
8. Skriva _____

Bilaga 8.

FRÅGEFORMULÄR FÖR LÄRARE

1) Hur länge har du undervisat finska?

- a) 1 - 5 år
- b) 6 - 10 år
- c) 11 - 15 år
- d) längre än 15 år

2) Vilka årskurser undervisar du? (Flera alternativ möjliga)

- a) åk 1 - 2
- b) åk 3 - 4
- c) åk 5 - 6
- d) åk 7 - 9

3) Har du använt rörelsesånger (t.ex. "pää, olkapää...") tidigare i din undervisning?

a) JA

Vilka?

Varför har du använt dessa?

Har de varit till nytta/hur?

b) NEJ

Tror du att eleverna skulle ha nytta av dem?

JA – på vilket sätt?

NEJ – varför inte?

4) Har du använt rörelseövningar (t.ex. "hypätä" – eleverna hoppar) tidigare i din undervisning?

a) JA

Vilka/hurudana?

b) **NEJ** – varför inte?

Anser du att rörelseövningar under lektionstid förbättrar elevernas prestationer och koncentration?

a) JA

Hur har du märkt det?

b) NEJ

Hur kan du förklara det?

5) Har du använt sånger i din undervisning tidigare?

a) JA

Vilka?

Varför har du använt dessa?

Hur har de varit till nytta?

b) NEJ

Tror du att eleverna skulle ha nytta av dem?

JA – på vilket sätt?

NEJ – varför inte?

6) Tyckte du att någon av övningarna eleverna gjorde i testen gav bra resultat?

a) JA

Vilken/vilka?

Hur märkte du det?

b) NEJ

7) Kommer du att i din undervisning använda rörelser, sånger och rörelsesånger i din undervisning i framtiden?

a) JA

Varför?

b) NEJ

Varför inte?

8) Hur tycker du att dina elever upplevde övningarna i testen?

9) Övriga kommentarer

TACK FÖR GOTT SAMARBETE!

Bilaga 9.

Frågeformulär Elevens nummer: _____

1. Med vem talar du finska?

2. Var talar du finska?

3. Vilken av de tre övningarna fungerade bäst på dig men tanke på ordinlärning? Ringa in!

Sång + Rörelser + Ord (pää olkapää peppu)

Ord + Sång (piippolan vaari)

Ord + Rörelser (juosta, syödä, halata....)

När du övar till till exempel ett prov och ska lära dig ord, använder du dig av liknande sätt som vi nu gjort under dessa tre gången? Berätta!

Ja, på vilket sätt?

Nej, varför inte? Hur gör du istället?

Tycker du om att tala finska? Ringa in och berätta varför!

Ja:

Nej:

Ibland:
